

สำนักงาน ป.ป.ช.

“ **การมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการยกระดับเจตจำนงทางการเมือง
ในการต่อต้านการทุจริต** ”

โครงการกำกับติดตาม ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมือง
ในการต่อต้านการทุจริต

สำนักงาน ป.ป.ช.

“การมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการยกระดับเจตจำนงทางการเมือง
ในการต่อต้านการทุจริต”

โครงการกำกับติดตาม ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมือง
ในการต่อต้านการทุจริต

“

เสรีภาพและอิสรภาพเป็นของมนุษย์
รัฐบาลที่ดีต้องให้เสรีภาพและ
อิสรภาพแก่ประชาชน และต้องเป็น
ผู้รอบรู้ มีเหตุผล และปกครองด้วย
หลักเหตุและผล ประชาชนสามารถ
ใช้เสรีภาพและอิสรภาพในการแสดง
ความคิดเห็น

”

วอลแตร์ (Voltaire)

คำกล่าวนำ

ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ จะสิ้นสุดใน พ.ศ. ๒๕๖๔ ผมในฐานะประธานกรรมการผลักดันยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต คิดว่าในช่วงของยุทธศาสตร์ชาติฯ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมากขึ้น ทั้งมีการเลือกตั้งทั่วไป การเลือกตั้งท้องถิ่น รวมทั้งการที่ภาคประชาสังคมมีความตื่นตัวทางการเมืองเป็นอย่างสูง

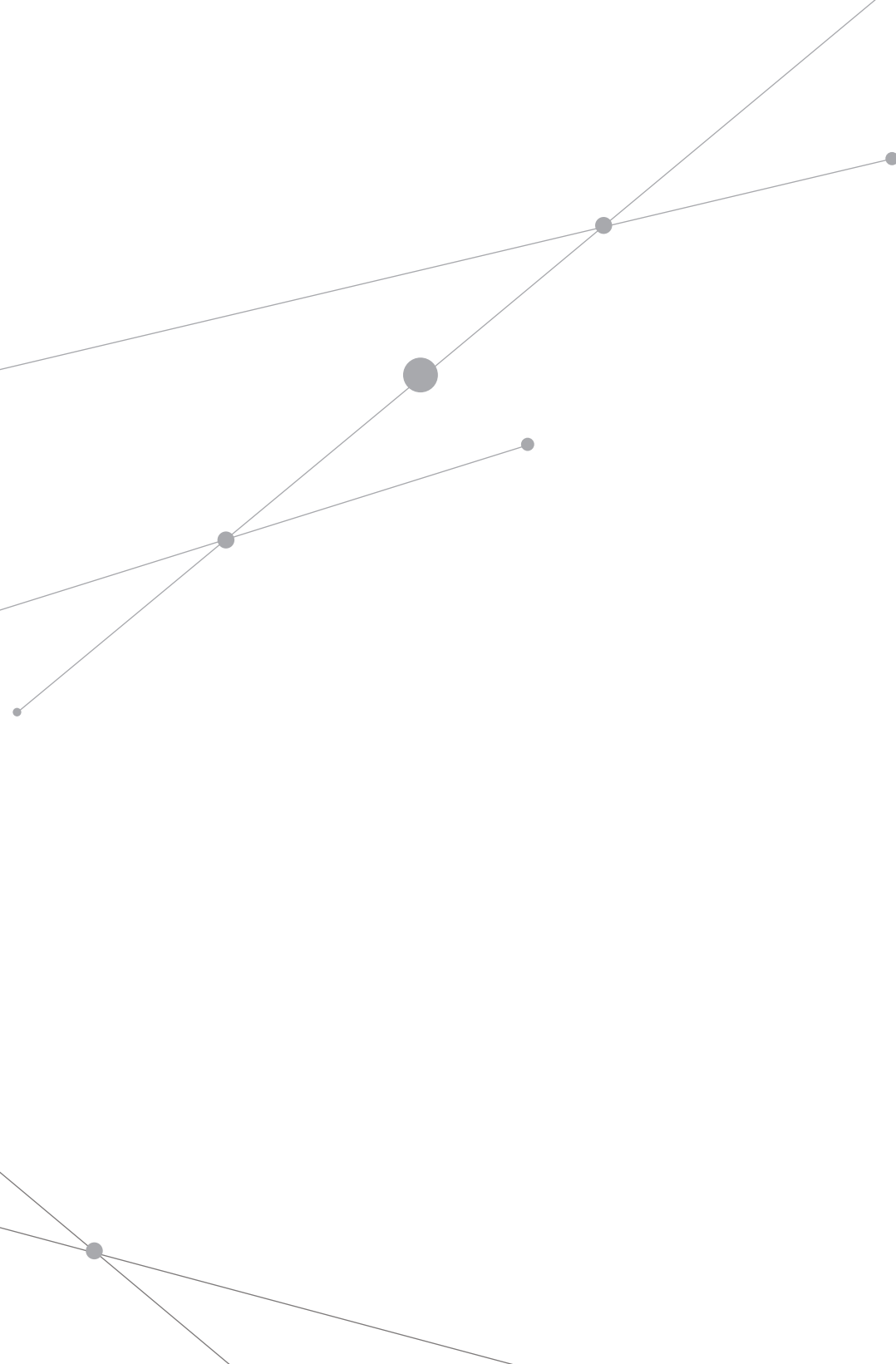
ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร ความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน และความเป็นประชาธิปไตยของประเทศ เป็นหนทางสำคัญที่จะช่วยยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตของภาคประชาชนสืบต่อไป แม้ว่าจะสิ้นสุดยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ แล้วก็ตาม

การพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้าตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น ต้องมีรากฐานที่สำคัญ คือ เจตจำนงทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เจตจำนงในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการรักษาผลประโยชน์สาธารณะ และในการต่อต้านการทุจริต

พลเอก บุญยวัจน์ เครือหงส์
กรรมการ ป.ป.ช.

ประธานกรรมการผลักดันยุทธศาสตร์ที่ ๒
ยกระดับเจตจำนงทางการเมือง
ในการต่อต้านการทุจริต

คำนำ

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ เห็นชอบยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ซึ่งกำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต (Zero Tolerance and Clean Thailand)” กำหนดพันธกิจหลักเพื่อสร้างวัฒนธรรมการต่อต้านการทุจริต ยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกภาคส่วน และปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งระบบให้มีมาตรฐานเทียบเท่าสากล ผ่านยุทธศาสตร์ ๖ ด้าน ได้แก่ ๑. สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต ๒. ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต ๓. สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย ๔. พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุก ๕. ปฏิรูปกลไกและกระบวนการการปราบปรามการทุจริตและ ๖. ยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index : CPI) ของประเทศไทย

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต เป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นให้ประชาชนและรัฐบาลนำเจตจำนงทางการเมืองในเรื่องการต่อต้านการทุจริตไปสู่การปฏิบัติของทุกภาคส่วนอย่างเป็นรูปธรรม คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ขับเคลื่อนและผลักดันยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต ผ่านกลไกการแต่งตั้งคณะกรรมการผลักดันยุทธศาสตร์ชาติที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต โดยมีพลเอก บุญยวัจน์ เครือหงส์ กรรมการ ป.ป.ช. เป็นประธานกรรมการ และแต่งตั้งคณะทำงานกำกับติดตาม โครงการกำกับติดตามยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต โดยมีสำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล สำนักงาน ป.ป.ช. เป็นฝ่ายเลขานุการ ดำเนินโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในทางวิชาการและปฏิบัติการ ซึ่งหนังสือเล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนเพื่อยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต

สำนักงาน ป.ป.ช. หวังว่า หนังสือเล่มนี้จะมีส่วนในการกระตุ้นเตือน และเสริมสร้างให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมือง และยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตให้เข้มแข็งมากขึ้นต่อไป

สารบัญ

ก

คำกล่าวนำ

ข

คำนำ

๑

เจตจำนงทางการเมือง
ของประชาชนในการ
ต่อต้านการทุจริต

๑๙

นันททัศนะเกี่ยวกับการ
มีส่วนร่วมของประชาชน
ในการต่อต้านการทุจริต

๗๕

นโยบายด้านป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต
ของพรรคการเมือง

เจตจำนงทางการเมืองของประชาชน
ในการต่อต้านการทุจริต

เจตจำนงทางการเมืองของประชาชน ในการต่อต้านการทุจริต

เจตจำนงทางการเมืองของประชาชน หมายถึง ฐานความคิดของประชาชนที่มุ่งมั่น ตั้งใจ สร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหา ร่วมกับ ภาครัฐ และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง อันจะทำให้นโยบายสาธารณะหรือโครงการนั้นๆ เกิดประโยชน์สูงสุดและส่งผลกระทบต่อในด้านลบให้น้อยที่สุด

การแสดงออกซึ่งเจตจำนงทางการเมืองให้เกิดผลได้ ต้องมีการสื่อสารแบบ ๒ ทาง คือ ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและกระบวนการดำเนินการได้ ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับการแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของนโยบายหรือโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ การได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อน

ที่จะมีการตัดสินใจดำเนินการ วิธีการให้ข้อมูลข่าวสารสามารถใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสาร สิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน และต้องมีกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย โครงการ หรือกิจกรรมมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง และความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐโดยวิธีต่าง ๆ เช่น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ และการแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ

ในทางการเมือง การแสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาประเทศ และป้องกันการจัดสรรทรัพยากรอย่างไม่เป็นธรรม ด้วยเหตุนี้สำนักงาน ป.ป.ช. จึงได้สำรวจและประมวลความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตของภาคประชาชน โดยใช้แบบสอบถามที่เผยแพร่ผ่านสำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด สำนักงาน ป.ป.ช. ภาค สำนักงาน กกต. สำนักงาน กกต. จังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร และพรรคการเมืองที่มีสมาชิกในสภาผู้แทนราษฎร และในงานสัมมนา งานประชุมต่าง ๆ ของสำนักงาน ป.ป.ช. และแบบสอบถามออนไลน์บนเว็บไซต์ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต ของสำนักงาน ป.ป.ช.

จากการรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๖๓ - มีนาคม ๒๕๖๔ มีผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน ๔๕๘ ราย เป็นเพศชาย ๑๘๔ ราย เพศหญิง ๒๗๔ ราย อายุ ๑๘ - ๒๕ ปี จำนวน ๑๖ ราย อายุ ๒๖ - ๓๕ ปี จำนวน ๑๔๐ ราย อายุ ๓๖ - ๔๕ ปี จำนวน ๑๘๘ ราย และ ๕๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๐๔ ราย วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ๒๘ ราย ปริญญาตรี ๒๔๕ ราย ปริญญาโท ๑๕๙ ราย และสูงกว่าปริญญาโท ๑๘ ราย อาชีพ นักศึกษา ๑๕ ราย พนักงานบริษัท ๒๐ ราย ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ ๓๖๒ ราย ผู้บริหาร/ผู้นำองค์กร ๑๗ ราย และอื่น ๆ ๔๔ ราย มีความเห็นในประเด็นคำถาม ๕ คำถาม ดังนี้

คำถามที่ ๑

มีผลงานวิจัยออกมาว่าการซื้อเสียงมีผลเพียงร้อยละ ๔.๕๙ เท่านั้น
ทำไมจึงยังต้องรณรงค์ให้คนไม่ขายเสียง

ร้อยละ
๔.๕๙

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความ
คิดเห็นว่าการวิจัยเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่สะท้อน
ให้เห็นผลของการประเมิณในช่วงเวลาใด
ช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น ไม่ได้สะท้อนภาพ
ความเป็นจริงที่มีการซื้อเสียงมากกว่าผลจาก

งานวิจัยที่ปรากฏ และไม่ว่าผลการวิจัยจะ
ออกมาในสัดส่วนร้อยละเท่าไร ก็ยังคงต้อง
รณรงค์ให้คนไม่ขายเสียงอย่างต่อเนื่องต่อไป
ซึ่งหากไม่มีการรณรงค์ก็จะเกิดปัญหา
และผลวิจัยอาจเพิ่มขึ้นมากกว่านี้หลายเท่า

สำหรับการซื้อเสียงนั้น เป็นการเสนอสิ่งตอบแทนในรูปแบบประโยชน์หรือทรัพย์สินต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ทำลายการพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างมาก แสดงถึงความไม่สนใจและการไม่เคารพในสิทธิของประชาชนในการเลือกผู้แทนราษฎรของตนเองเข้าไปทำหน้าที่ในรัฐสภา หากนักการเมืองลงทุนซื้อเสียงและสามารถเข้ามามีอำนาจก็จะแสวงหาผลประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่จากเงินภาษีของประชาชนในทางการเมืองเพื่อประโยชน์ส่วนตนมากกว่าที่จะคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก การซื้อเสียงจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการทุจริตคอร์รัปชันเป็นการสร้างระบบที่ไม่สามารถดำเนินงานได้โดยความโปร่งใสสุจริต หากประชาชนเพิกเฉยคิดว่าเป็นเพียงเรื่องเล็กน้อย จะเป็นหนทางที่นำไปสู่การทุจริตที่มากยิ่งขึ้นของบรรดานักการเมือง ประเทศจะสูญเสียโอกาสที่จะได้นักการเมืองที่ดีเข้าไปบริหารประเทศ ซึ่งมีผลกระทบในระยะยาวอย่างแน่นอน เป็นการบ่อนทำลายประเทศในที่สุด

ในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ ต้องกระตุ้นให้ประชาชนต้องคำนึงถึงสิทธิของตนเอง ต้องแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนกับส่วนรวมว่าการซื้อขายเสียงจะส่งผลกระทบต่อร้ายแรงแก่สังคม การรณรงค์ให้คนไม่ขายเสียงจึงเป็นหลักจิตวิทยาในการสร้างการตระหนักรับรู้และจิตสำนึก เป็นการปลูกฝังค่านิยมต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันให้แก่ประชาชนว่าการซื้อเสียงเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ไม่ควรกระทำ และต้องทำการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ประเทศว่าประชากรมีคุณภาพ ต้องสร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธา จนเป็นวัฒนธรรมของสังคมในอนาคต ถึงแม้ว่าปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงจะยังคงมีอยู่ แม้ว่าเรื่องการขายเสียงเป็นสิ่งที่ฝังรากลึกของคนไทยมานานจนทำให้คนบางกลุ่มรู้สึกว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่จะต้องมีการพัฒนามาตรการป้องกันอย่างต่อเนื่อง

ลำดับ	มีผลงานวิจัยออกมาว่าการซื้อเสียงมีผลเพียงร้อยละ ๔.๕๙ เท่านั้น ทำไมจึงยังต้องรณรงค์ให้คนไม่ขายเสียง	ร้อยละ
๑	งานวิจัยไม่ได้สะท้อนสภาพความเป็นจริง	๓๗.๘๘
๒	ไม่ควรมีการซื้อเสียงเลย	๑๕.๔๑
๓	เพราะการขายเสียงส่งผลให้ได้นักการเมืองที่เข้ามาเพื่อหาประโยชน์ส่วนตัว และมีผลกระทบในระยะยาว	๑๔.๙๗
๔	อื่น ๆ*	๓๑.๗๔

* มีความหลากหลายที่ไม่อาจประมวลเป็นประเด็นหลักได้

คำถบมที่ ๒

การเมื่องเท่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันของเราตั้งแต่นั้นอนจนเข้บอนหรือไม่ อย่งไร

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มืความเห็นว่าการเมื่องเท่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เพราะสาธารณูปโภคชั้นพื้นฐานทุกกิจกรรมในชีวิตแทบทุกอย่างทั้งทางด้านการเมื่อง การคมนาคน การใช้สอย การอุปโภคบริโภค เท่ยวข้องกับชีวิตประจำวันในแง่ของ

ผลประโยชน์ที่พึงได้ ดังเช่น การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งทุกอย่างล้วนมีราคาต้องจ่าย จึงต้องมีการเมื่องเพื่อควบคุมและกระจายการใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่งเป็นธรรม เช่น ในการบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรน้ำ โดยเฉพาะน้ำประปาที่สะอาด สะดวก และ

ไม่แพงเกินไป ล้วนมีการกำกับติดตามจากทางด้านนโยบายทางการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพชีวิตของประชาชน หรือแม้แต่ในเรื่องของการศึกษาหรือการทำงานก็ได้รับผลกระทบมาจากแนวนโยบายทางด้านการเมือง เนื่องจากการเมืองเป็นระบบการใช้อำนาจบริหารจัดการและจัดสรรผลประโยชน์ของคนในสังคม รัฐบาลใช้งบประมาณในการพัฒนาคุณภาพชีวิต สาธารณูปโภคและบริหารจัดการสังคม ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองทั้งสิ้น ดังนั้นแล้วหากการเมืองไม่มีความมั่นคงก็จะส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของประชาชน

ถ้าประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้โดยตรง ตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การเลือกผู้แทนราษฎรเพื่อไปทำหน้าที่ทั้งการบริหารราชการแผ่นดิน ประชาชนสามารถตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐได้โดยการแจ้งเบาะแสเพื่อให้รัฐแก้ไขคุณภาพชีวิตและสังคมให้พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น และถ้ามีผู้บริหารประเทศที่ดี จะทำให้มีการเมืองที่ดี รัฐบาลใช้อำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบและบริหารประเทศเพื่อให้มีความก้าวหน้า มั่นคง อยู่ดีกินดี ประชาชนได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายและดำรงชีวิตภายใต้กฎหมาย ระเบียบ นโยบายต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน ประชาชนจะต้องมีสิทธิเสรีภาพและความยุติธรรม

ลำดับ	การเมื่องเกี่ยวข้องกักรกิจกรรม ในชัวิตประจำวันของเราตั้งแต่นั้นอน จนเช่านอนหรือไม อย่งไร	ร้อยละ
๑	เกี่ยวข้อง	๖๙.๙๐
๒	เกี่ยวข้องอย่งแน่นอน เพราะสธรณูปโภคชั้นพื้นฐน ในชัวิตแทบทุกอย่งล่นเกี่ยวข้องกักรเมื่อง กักรคมนาคน การใช้สอย การอุปโภคบริโภค แม้นแต่การศักรษาหรือการท่งงานก็ได้รับผลกรทบ มากรการเมื่อง การมีนโยบายท่งการเมื่องกักรสัน ถ้ามีผู้บริหรประเทศที่ดั การเมื่องดี ทุกอย่งก็จจะดี อาจไมต้องดีที่สุดแต่จจะดีกว่ที่เป็นอย่งแน่นอน	๑๕.๙๒
๓	ไมเกี่ยวข้อง	๑๐.๑๙
๔	อื่น ๆ*	๓.๙๙

* มีความหลากรหลายที่ไมอาจประมวลเป็นประเด็นหลักได้

คำถามที่ ๓

ทำไมไม่จัดสรรงบประมาณแบ่งไปตามภาษีที่เก็บได้ในจังหวัดนั้น ๆ จริงหรือไม่ที่ว่า
เอาภาษีคนต่างจังหวัดไปพัฒนากรุงเทพมหานครในสัดส่วนที่มากเกินไปจน
ไม่เป็นธรรมกับจังหวัดอื่น ๆ

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นแตกต่างกันเป็นสองฝ่าย โดยมีผู้แสดงความเห็นด้วยว่าเป็นความจริงมากกว่าเพียงเล็กน้อยในเรื่องของความไม่เป็นธรรมที่นำเอาภาษีคนต่างจังหวัดไปพัฒนากรุงเทพมหานครมากจนเกินไป เนื่องจากควรจะทำให้แต่ละท้องที่หรือจังหวัดมีการจัดสรรให้เป็นธรรม การนำงบประมาณไปบริหารจัดการเพียงแค่กรุงเทพมหานครทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกัน

เนื่องจากคนต่างจังหวัดหรือคนชนบทไม่ได้
รับบริการสาธารณะในกรุงเทพมหานคร
เมื่อประเทศไทยมีความเจริญแบบกระจุกตัว
อยู่ที่กรุงเทพมหานคร การคมนาคมดีกว่า
ต่างจังหวัด (ในแง่ของความสะดวกและ
ทางเลือกที่หลากหลาย) ต้นทุนการผลิตน้อยกว่า
สินค้าส่วนมากจึงราคาถูกกว่าต่างจังหวัด
ทั้งการใช้จ่ายใช้สอยที่มีห้างสรรพสินค้า
มีการจ้างงานที่ดีกว่า

สำหรับผู้ที่ตอบแบบสอบถามอีกส่วนหนึ่ง เห็นว่าไม่เป็นความจริง เนื่องจากการบริหารหรือการจัดสรรงบประมาณมีการกระจายให้กรุงเทพมหานครและทุกจังหวัดในประเทศไทยอย่างเป็นทางการ มีการจัดสรรงบประมาณตามความจำเป็นอยู่แล้ว กรุงเทพมหานครต้องพัฒนาและแก้ไขปัญหา มากกว่าพื้นที่อื่น ๆ จึงจำเป็นต้องจัดสรรให้ได้ตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ซึ่งมีความแตกต่างกัน เพราะการพัฒนาในเมืองหลวงและปริมณฑล การขนส่ง การบริการสาธารณะจะมีผู้ใช้บริการมากกว่าในต่างจังหวัด อีกปัญหา คือ นักการเมืองมักนำงบประมาณไปใช้จ่ายในจังหวัดหรือภาคของตนเองเสียส่วนใหญ่

ด้วยเหตุที่แต่ละจังหวัดจัดเก็บภาษีได้ไม่เท่ากันและความจำเป็นหรือความเร่งด่วนของแต่ละจังหวัดในการใช้งบประมาณก็ไม่เท่ากัน ควรจัดสรรงบประมาณตามความจำเป็นเร่งด่วนของแต่ละพื้นที่ให้สอดคล้องกัน ถ้าจัดสรรงบประมาณแบ่งไปตามภาษีที่จัดเก็บได้

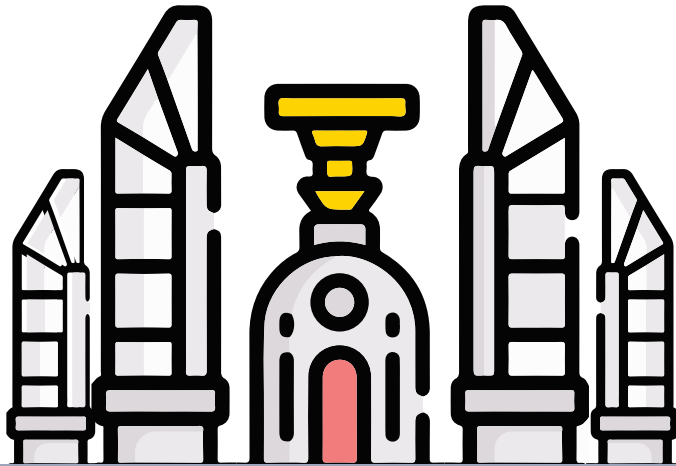
ก็จะขาดความเป็นธรรมเนื่องจากบางจังหวัดที่ยากจนที่สุดเก็บภาษีได้น้อย เท่ากับขาดงบประมาณ จะส่งผลให้ไม่เกิดการพัฒนาที่เหมาะสม จำเป็นต้องนำมารวมกันเป็นงบประมาณของทั้งประเทศก่อนจัดสรรไปตามจังหวัดหรือกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ แต่ผู้เสียภาษีที่รายได้สูงในกรุงเทพฯ ก็มีค่อนข้างมาก ซึ่งได้จ่ายภาษีและนำกลับคืนในรูปบัตรทองหรือสวัสดิการการรักษาพยาบาลแก่คนต่างจังหวัดเช่นกัน คนต่างจังหวัดเข้ามาใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในกรุงเทพมหานครด้วย แต่ละจังหวัดจัดเก็บภาษีได้ไม่เท่ากัน เงินภาษีจึงควรใช้ไปดำเนินโครงการที่สามารถสร้างผลกำไรในกรุงเทพมหานครก่อน แล้วจึงจัดสรรเงินไปลงต่างจังหวัด ซึ่งเป็นการนำเงินไปลงเพื่อให้เกิดกำไรและนำกำไรไปจัดสรรจึงเป็นสิ่งที่ถูกต้องกว่า เนื่องจากภาษีจากท้องถิ่นคงไม่มากกว่าภาษีจากเมืองที่มีธุรกิจอุตสาหกรรม

ลำดับ	ทำไมไม่จัดสรรงบประมาณแบ่งไปตามภาษี ที่เก็บได้ในจังหวัดนั้นๆ จริงหรือไม่ที่ว่าเอาภาษี คนต่างจังหวัดไปพัฒนากรุงเทพมหานครในสัดส่วน ที่มากเกินไปจนไม่เป็นธรรมกับจังหวัดอื่น ๆ	ร้อยละ
๑	จริง	๓๒.๔๕
๒	ไม่จริง	๒๖.๔๙
๓	ไม่ทราบ	๑๘.๕๔
๔	อื่น ๆ*	๒๒.๕๒

* มีความหลากหลายที่ไม่อาจประมวลเป็นประเด็นหลักได้

คำถามที่ ๔

การเมืองไม่ตึก็น่าจะไปแก้ที่นักการเมือง ทำไมจึงให้ประชาชนแก้ไข

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในเรื่องนี้ว่า เมื่อประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของประเทศ เป็นผู้กำกับการใช้อำนาจ ประชาชนทำหน้าที่เลือกนักการเมืองไปทำหน้าที่บริหารประเทศ ขับเคลื่อนนโยบายของรัฐ ประชาชนเป็นผู้รับผลการบริหารจากนักการเมือง จึงเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง จึงต้องแก้ที่ประชาชนในการสร้างความตระหนักและตื่นรู้ว่ามีเสียงของประชาชนมีความสำคัญและมีผลกระทบ

ต่อประเทศในอนาคต ทั้งนี้ประชาชนยังมีส่วนสำคัญในการกำหนดบทบาทของนักการเมือง หากประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความโปร่งใส ประชาชนเป็นหูเป็นตานักการเมืองย่อมไม่กล้าทุจริต เพราะกลัวจะสูญเสียฐานคะแนนของตนเอง หากประชาชนเลือกนักการเมืองที่ไม่ดีเข้าไปในการบริหารราชการแผ่นดิน ประชาชนต้องแก้ไขด้วยการไม่ควรเลือกเข้าไปอีก และควรเลือกคนดี

มีความสามารถเข้าไปเป็นนักการเมือง แต่ปัญหาสำคัญของประเทศคือประชาชนมักจะขายเสียง จึงเป็นสาเหตุให้ได้นักการเมืองที่ไม่ดีเข้าไปบริหารชาติบ้านเมือง ต้องแก้ไขที่จิตสำนึกของประชาชนก่อน เลือกรุ่นที่ไม่ซื้อเสียง และไม่นำผลประโยชน์ส่วนรวมมาเป็นของตน ดังนั้นจะแก้ที่นักการเมืองไม่ได้ เพราะปัญหาคือนักการเมือง

แต่ก็มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนไม่น้อยที่มีความคิดเห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องของทุกคน จึงต้องร่วมมือกันแก้ไขทั้ง ๒ ส่วน โดยต้องแก้ที่นักการเมืองก่อนเป็นอันดับแรก เพราะนักการเมืองสามารถสร้างความตระหนักรู้ให้กับประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกได้ ซึ่งประชาชนแก้ที่นักการเมืองไม่ได้ เพราะนักการเมือง (รัฐบาล) เมื่อได้อำนาจเข้าไปแล้วก็ร่างกฎหมายเอื้อประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง ไม่ได้สนใจความเดือดร้อนของประชาชน

ลำดับ	การเมืองไม่ดีก็น่าจะไปแก้ที่นักการเมือง ทำไมจึงให้ประชาชนแก้ไข	ร้อยละ
๑	เพราะประชาชนเป็นผู้เลือกนักการเมือง	๗๐.๑๘
๒	ต้องร่วมมือกันแก้ไข	๒๐.๑๘
๓	ต้องแก้ที่นักการเมืองก่อนเป็นอันดับแรก	๖.๙๒
๔	อื่น ๆ*	๒.๗๒

* มีความหลากหลายที่ไม่อาจประมวลเป็นประเด็นหลักได้

คำถามที่ ๕

ท่านยอมรับได้หรือไม่หากนักการเมืองจะทุจริตบ้างแต่ขอให้มีความ
เพราะไม่มีทางที่จะได้นักการเมืองที่ไม่ทุจริต

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการแสดงความคิดเห็นว่าไม่สามารถยอมรับได้ทั้งในทางทฤษฎีและในทางปฏิบัติ เนื่องจากนักการเมืองมีรายได้และผลตอบแทนจากรัฐอยู่แล้ว ภาษีของประชาชนต้องนำมาพัฒนาประเทศอย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย และการทุจริตเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย ถ้ายอมให้เกิดแม้เพียงเล็กน้อย ก็จะเป็นจุดเริ่มต้นของความเสียหายที่ขยายไปเป็นการทุจริตขนาดใหญ่ในวันข้างหน้า

ไม่มีสิ่งใดการันตีว่าผลงานในวันนี้ต้องแลกมาด้วยการเสียงบประมาณมหาศาลเท่าใด และไม่คุ้มค่าที่จะยอมรับหากเกิดการทุจริต เช่นนี้ตลอดไป งบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาประเทศก็จะไม่เพียงพอ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองหรือใครในวงการใดก็ตามก็ไม่ควรมีการทุจริต โดยสาเหตุเกิดจากนักการเมืองต้องการรักษาฐานอำนาจของตนจึงต้องมีผลงานที่เอื้อต่อ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การที่อาสาเข้ามาพัฒนาประเทศเองจึงไม่ควรนำเอาเหตุผลใดมาอ้าง นักการเมืองที่ดีควรมีจิตมุ่งมั่นในการบริหารประเทศจึงจะสามารถพัฒนาประเทศและสร้างผลงานได้โดยไม่ต้องมีการทุจริต และการที่จะไม่ให้เกิดการทุจริตได้ควรมีระบบตรวจสอบที่ดีด้วย

โดยมีประชาชนส่วนน้อยที่สามารถยอมรับการทุจริตได้หากผลงานนั้นสามารถทำให้ประเทศ ประชาชน มีการพัฒนา และมีคุณภาพชีวิตทางการเงิน โดยมองตามความเป็นจริงและยอมรับว่าในสังคมปัจจุบันไม่มีนักการเมืองที่ไม่ทุจริต

ลำดับ	ท่านยอมรับได้หรือไม่หากนักการเมืองจะทุจริตบ้าง แต่ขอให้มีผลงาน เพราะไม่มีทวงก็จะได้นักการเมืองที่ไม่ทุจริต	ร้อยละ
๑	ยอมรับไม่ได้	๗๙.๙๕
๒	ยอมรับได้	๑๐.๐๕
๓	ยอมรับได้ ถ้าหากผลงานนั้นสามารถทำให้ประเทศ ประชาชน มีการพัฒนา และมีคุณภาพชีวิตทางการเงินดีขึ้น	๘.๒๕
๔	อื่น ๆ*	๑.๖๖

* มีความหลากหลายที่ไม่อาจประมวลเป็นประเด็นหลักได้

จากผลการสำรวจความคิดเห็นข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเข้าใจในระบบการเมือง มีเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาระบบการเมืองและระบบราชการที่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันขับเคลื่อนให้เกิดผลต่อไป

บทบาทที่เชื่อมโยงกับ
การมีส่วนร่วมของ
ประชาชน
ในการต่อต้านการทุจริต

นاناتักษะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการต่อต้านการทุจริต

นอกจากการสำรวจความเห็นของประชาชนแล้ว สำนักงาน ป.ป.ช. ได้จัดการเสวนาโดยเชิญผู้มีประสบการณ์ทางการเมืองและนักวิชาการด้านการเมืองการปกครองมาแสดงทัศนะเรื่องเขตอำนาจทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต ใน*การเสวนาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการยกระดับเขตอำนาจทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต”* โดยร่วมกับกองการสื่อสารกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เผยแพร่

ผ่านทาง DOPA Channel บันทึกเทปครั้งที่ ๑ ในวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๔ ผู้ร่วมเสวนาประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสระ เสรีวัฒนวุฒิ และนายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ บันทึกเทปครั้งที่ ๒ ในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔ ผู้ร่วมเสวนาประกอบด้วย ดร.สตีธร ธนานิธิโชติ และรองศาสตราจารย์ ดร.ยุทธพร อีสระชัย โดยมี ดร. วัฒนา อัครคพานิช เป็นผู้ดำเนินรายการ

สำนักงาน ป.ป.ช. จึงนำทักษะของผู้ร่วม
เสวนามาเผยแพร่เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการ
ขับเคลื่อนนโยบายการต่อต้านการทุจริต

อนึ่ง ผู้ร่วมเสวนาได้แสดงความคิดเห็น
โดยอิสระ ดังนั้นสำนักงาน ป.ป.ช. ไม่จำเป็นต้อง
เห็นด้วย ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.อิสระ เสรีวัฒนวุฒิ*

“เขตอำนาจ” คือ การแสดงเจตนา
การแสดงความตั้งใจ แต่การเขียนหรือพูด
เป็นสิ่งที่ทำง่าย แต่ในทางปฏิบัติทำได้ยาก
หากเข้าไปดูในรายละเอียดของยุทธศาสตร์
ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะแบ่งเป็น
กลยุทธ์ต่าง ๆ ซึ่งในความเป็นจริงไม่ได้กล่าว
ถึงการยกระดับเขตอำนาจทางการเมืองโดย

ประชาชน กลยุทธ์แรกเริ่มมาจากการยกระดับ
เขตอำนาจทางการเมืองโดยนักการเมือง
พรรคการเมือง ภาครัฐ ประชาชนก็ถือเป็น
ส่วนเสริมเท่านั้น ส่วนนี้จะต้องมีการยกระดับ
เขตอำนาจทางการเมืองให้แล้วเสร็จก่อน
ประเด็นที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
เพราะว่าประชาชนไม่ได้มีหน้าที่โดยตรง
ประชาชนมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย

* วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
วิศวกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต, Imperial College London
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์
ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหารโครงการบ้านเมืองสุจริต

ในการที่จะทำมาหากินประกอบสัมมาชีพที่จะดูแลเลี้ยงชีพตนเอง นอกเหนือจากหน้าที่หลักของเขาในการทำตามกฎหมายในการประกอบอาชีพที่สุจริตหาเลี้ยงครอบครัวแล้ว แต่จะทำอย่างไรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม แม้ว่าข้อมูลจะเก่าเนื่องจากข้อมูลมีจำนวนน้อย เช่น ใน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ผ่านมามีเรื่องเข้ามาในสำนักงาน ป.ป.ช. ไม่ต่ำกว่า ๑๓,๐๐๐ เรื่อง สำนักงาน ป.ป.ช. มีเจ้าหน้าที่ไม่ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ คน จึงเป็นไปได้ยากที่จะให้เป็น “แมววิ่งไล่จับหนู” เพราะฉะนั้นต้องใช้สายตาที่อยู่ใกล้ชิดที่สุดนั่นคือประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม อย่างไรก็ตามการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน ไม่ได้หมายถึงให้รัฐไม่ต้องทำหน้าที่ของตนเองเพราะว่าเป็นหน้าที่ส่วนประชาชนก็ควรจะเป็นส่วนเสริม

จุดหลักสำคัญต้องเข้าใจก่อนว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตย ปฏิเสธไม่ได้ว่าสิ่งที่ปัญหาอยู่ทุกวันนี้ คือ ผลมาจากการกระทำของคนในสังคมเอง เพราะในวันที่เปิดโอกาสให้เลือกตั้งได้ วันนั้นคือวันที่อำนาจอยู่ในมือของประชาชนทุกคน ปฏิเสธไม่ได้ว่าสังคมเป็นผู้เลือกคนเหล่านี้เข้ามา ทุกคนสามารถบอกได้ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนนี้สุจริตหรือไม่ แต่สุดท้ายแล้วสังคมได้

ยอมรับสิ่งต่างๆ เหล่านี้ยอมรับกับผลประโยชน์เฉพาะหน้า เมื่อมีการเลือกตั้ง จึงต้องรับผลกระทบที่ตามมาอีก ๔ ปีหรือยาวนานกว่านั้น เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เราจะสร้างต้องเริ่มจากจะทำอย่างไรให้สังคมไม่ยอมที่จะปล่อยไป เราอยู่ในสังคมที่ยึดกับผลลัพธ์โดยไม่สนใจวิธีการยกย่องแต่ผู้ชนะ ทุกฝ่ายพยายามทำทุกวิถีทางที่จะให้ได้มาซึ่งชัยชนะ ทุกวันนี้สังคมชอบผลลัพธ์ง่าย ๆ ที่อย่างน้อยเห็นประโยชน์เฉพาะหน้า ไม่ว่าจะเป็นการทุจริตซื้อเสียงในเบื้องต้นหรือเห็นประโยชน์กับการที่ได้พัฒนาท้องถิ่นนั้น ๆ เรื่องนี้เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่เกี่ยวข้อง เป็นจุดเริ่มต้นและเป็นวิธีการแก้ปัญหา ต้องแก้ไขในเรื่องการเข้ามาสู่อำนาจก่อน ซึ่งทุกวันนี้สังคมยอมรับกันได้ ไม่มีนักการเมืองคนใดที่ลงทุนใช้เงิน ๒๐ - ๓๐ ล้านบาท เข้ามาแล้วจะรับเงินเดือนเพียงแค่หลักแสนบาท เพราะฉะนั้นจึงเกิดปัญหา นักการเมืองเมื่อเข้ามาด้วยวิธีการแบบนี้ ต้องทำทุกวิถีทางให้ได้คืนทุน ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ การเกิดเป็นสองฝ่าย เมื่อมีคนได้ประโยชน์ อีกคนต้องเสียประโยชน์ คนที่ได้รับประโยชน์ก็พยายามที่จะทำให้อยู่ในตำแหน่งให้นานที่สุด ส่วนผู้ที่เสียประโยชน์ก็จะต้องทำให้กลับมามีอำนาจเร็วที่สุด

เมื่อแบ่งเป็นสองฝ่ายก็เกิดเป็นความขัดแย้ง ถ้าวัดแย้งกันในสภาไม่จบก็ชุมนุมประท้วง และไปสร้างความชอบธรรมให้กับอำนาจพิเศษเข้ามารัฐประหารเกิดขึ้น เมื่อเข้ามา หากไม่มีการปฏิรูปในเรื่องของกระบวนการ เข้าสู่อำนาจแบบนี้ก็วนกลับไปใหม่ เลือกตั้งใหม่ ก็กลับมาทุจริต ซื่อเสียด อย่างนี้คือวงจรที่เรา

เรียกกันว่า “วงจรรูปทาร์” วิธีการที่จะแก้ตรงนี้เป็นเรื่องที่ต้องขังทำลาย ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต โดยเฉพาะของภาคประชาชน เป็นเรื่องที่ต้องได้ยาก ทำให้เกิดขึ้นยาก แต่ว่าก็ต้องทำให้สำเร็จหากจะแก้ระบบความคิดนี้

ในเรื่องการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งที่เป็นผลพวงมาจากการซื้อสิทธิ์ขายเสียงซึ่งส่งกระทบเป็นวงจรรในระยะเวลามาถึงทุกวันนี้ เป็นปัญหาเชิงนโยบายของการบริหารประเทศโดยร้อยละ ๘๐ - ๙๐ มาจากผลพวงของการตัดสินใจในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เพราะมีผลประโยชน์จากการใช้สิทธิ์ขายเสียง เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เลยจุดที่จะมากล่าวว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่มีการกล่าวถึงเรื่องนี้มา ๒๐-๓๐ ปีแล้ว ทำอย่างไรให้มองเห็นปัญหา จากเพียงไม่กี่นาทีในการลงคะแนนเสียงแต่สามารถไปถึงปัญหาอื่น ๆ ได้มากพอสมควร ยกตัวอย่างงานวิจัย ซึ่งจากการสอบถามประชาชนว่า ถ้ารับเงินแล้วจะเลือกใช่หรือไม่ ปรากฏว่ามีประชาชนยอมรับว่าจะเลือกมีแค่ ๔ คนครึ่ง

เท่านั้น หากพิจารณาที่หลักฐาน ไม่สามารถเชื่อถือได้และโทษประชาชนก็ไม่ได้ เพราะต้องดูที่โครงสร้าง ยกตัวอย่างเช่น มีนักการเมืองรายหนึ่งในจังหวัดเพ็ญพินโทษจากเรือนจำแต่ยังไม่สามารถลงการเมือง วิธีการคือไปสมัครเป็นประธานหอการค้า แต่มีปัญหาตรงที่พระราชบัญญัติหอการค้า พ.ศ. ๒๕๐๙ ไม่มีกำหนดคุณสมบัติไว้ เมื่อพ้นโทษก็มาดำรงตำแหน่งประธานหอการค้าได้ทันทีและไม่สามารถให้พ้นออกจากตำแหน่งได้ สิ่งที่น่าค้นหาอยู่ที่ทำไมนักธุรกิจในจังหวัดนั้นจึงยอมที่จะเลือกนักการเมืองรายนี้เป็นประธานนั้นเป็นเพราะว่านี่ก็คือโครงสร้างของสังคมไทยในเรื่องซื้อสิทธิ์ขายเสียง

ยกตัวอย่างที่สอง เป็นเรื่องทางคดีความ มีบุคคลได้เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้ยกทีมเลย แต่คดีนี้ค้างอยู่ที่สำนักงาน ป.ป.ช. และสำนักงานอัยการ ทำไมไม่ให้ความชัดเจนของคดี ตรงนี้สะท้อนให้เห็นว่า โครงสร้างได้สะท้อนอะไรหลายอย่าง ประเทศไทยมีกฎหมายเรื่องห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไปแทรกแซงงบประมาณ ซึ่งในทางปฏิบัติเป็นไปได้ยาก ปัญหาเรื่องเหล่านี้ไม่ได้มีแค่การซื้อสิทธิ์ขายเสียงเพียงอย่างเดียว มีมิติความสัมพันธ์อื่น มีมิติที่อธิบายในทางสังคมศาสตร์ว่ามีสิ่งที่สลับซับซ้อนมากกว่าการไปซื้อเสียง นั่นคือการฟุ้งเฟ้อ ต้องหาคนที่ฟุ้งเฟ้อได้แทนรัฐ อย่างน้อยก็สามารถจับต้องในสิ่งที่ประชาชน

ไม่ได้รับความช่วยเหลือ เช่น ถูกไล่ที่ดิน คดีรื้อป่า สังคมการฟุ้งเฟ้อมีมากกว่าการซื้อสิทธิ์ขายเสียงอย่างที่เราเข้าใจ ต้องตอบโจทย์ตรงนี้ด้วย ถ้าสามารถแก้ปัญหาเองโดยไม่ต้องไปพึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปัญหา ก็จะลดน้อยลง เมื่อประชาชนรู้สึกว่ามีที่พึ่ง ไม่สามารถพึ่งระบบได้ ไม่สามารถพึ่งรัฐที่มีหน้าที่โดยตรงในการดูแลความเป็นอยู่ หรือการแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ ได้รับเรื่องร้องเรียน และแก้ไขให้ได้ เมื่อประชาชนรู้สึกไม่มีที่พึ่งเหล่านั้น เป็นธรรมชาติของคนทุกคนที่จะหาวิธีที่ง่ายที่สุด เร็วที่สุด เพราะฉะนั้นเมื่อมาเจอช่องทางว่านักการเมืองไม่ว่าจะเป็นนักการเมืองท้องถิ่น หรือนักการเมืองระดับชาติที่อยู่

Politician

ในชุมชน สามารถที่จะไปพูดคุยปัญหาต่าง ๆ ได้ ปัญหาได้ถูกแก้ไขได้อย่างรวดเร็ว เพราะรัฐหรือผู้มีอำนาจหน้าที่ไม่ทำหน้าที่ที่ควรจะทำ แต่ทำเมื่อได้รับการติดต่อจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งสามารถแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ระบบนี้เป็นระบบอุปถัมภ์ที่ฝังเข้าไปในจิตใจของคน ดังนั้นเมื่อถึงเวลา ประชาชนสามารถลดปริมาณที่จะมองความถูกต้อง ทั้งที่นักการเมืองผู้นั้นอาจจะเข้ามาเพียงหรือเป็นนักธุรกิจที่ผิดกฎหมายในพื้นที่ แต่ได้ทำประโยชน์ให้กับประชาชนที่ไม่สามารถพึ่งพาใครได้ แต่ประชาชนสามารถพึ่งพาได้ ระดับของการกรองความถูกต้องก็จะลดลง ทั้งที่เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องทำสิ่งนี้ให้เกิดขึ้น จะต้องทำให้เป็นระบบให้ประชาชนพึ่งได้ แน่แน่นอนว่าประชาชนมีหน้าที่ตรวจสอบไม่คิดว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนที่จะต้องบังคับให้รัฐทำหน้าที่

สำหรับประเด็นในเรื่องการนำเทคโนโลยีที่จะใช้ทุจริตและต่อต้านการทุจริต ซึ่งก็เป็นเทคโนโลยีเดียวกัน อยากให้เข้าใจว่าปัญหาทุกวันนี้ไม่ได้เกิดจากภาคทฤษฎี แต่เกิดจากภาคปฏิบัติ เรื่องการมีส่วนร่วมไม่ใช่เรื่องแปลกใหม่แต่อย่างใด ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ และ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติไว้เรื่องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ๓๐ ครั้ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้บัญญัติเรื่องการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนไว้ ๒๒ ครั้ง เพราะฉะนั้นการมีส่วนร่วมได้ถูกบัญญัติไว้แล้วในรัฐธรรมนูญ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการริเริ่มไม่ว่าจะเป็นเข้าชื่อเสนอกฎหมายหรือเข้าชื่อเพื่อการดำเนินการใด ๆ ตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ ล่าสุดการประชุมร่วมรัฐสภา ในที่ประชุมคณะกรรมาธิการ มีการพูดคุยกันถึงการให้ประชาชนมีการเข้าชื่อในประชามติได้

เพราะฉะนั้นในเรื่องของการให้ประชาชนริเริ่มก็มีอยู่แล้ว ประชาชนเข้าร่วมในการตรวจสอบก็มีอยู่แล้ว หรือการมีส่วนร่วมในการถอดถอนก็มีอยู่แล้วในกฎหมาย ตั้งแต่ร่างกฎหมายขึ้นมา มีกฎหมายที่ฉบับที่เสนอโดยประชาชนไม่มีกฎหมายฉบับใดในประเทศไทยที่สำเร็จออกมาเป็นกฎหมายจากการเข้าชื่อ ทั้งหมดกลับไปอยู่ในกระบวนการของผู้มีอำนาจ คราวนี้กฎหมายที่ริเริ่มโดยที่ประชาชนเข้ามาโดยลงชื่อจำนวนหนึ่งหมื่นชื่อยังสามารถเสนอเข้ามาได้ แต่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมไปจนกระทั่งถึงกระบวนการสุดท้ายของกฎหมาย

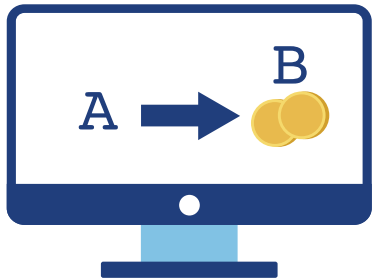
จึงยังไม่มีกฎหมายฉบับนั้น ดังนั้นในการมีส่วนร่วมสุดท้ายอยู่ที่ว่ามีการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด ไม่เลือกเพียงเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ยากให้มีส่วนร่วมเท่านั้น เช่น เรื่องที่ประชาชนต้องมาพึ่งพาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การสอบเข้าราชการมีประกาศรับสมัครหลายช่องทางแต่ไม่มีประโยชน์ เนื่องจากส่วนราชการมีคนที่ต้องการรับอยู่แล้ว บางเรื่องสังคมไม่ต้องการความมีส่วนร่วมมากนัก แต่เมื่อถึงเวลาบางเรื่องสังคมกลับต้องการการมีส่วนร่วม

ปัจจุบันมีเพจต่าง ๆ ที่กล่าวถึงสิ่งที่ควรจะต้องเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่จะตรวจสอบมากกว่าจะเป็นภาคประชาชน ซึ่งหลาย ๆ คน หรือแม้กระทั่งในหลาย ๆ เพจไม่ได้มีเงินทุนสนับสนุนการดำเนินการ ดังนั้นในการกล่าวถึงเรื่องเทคโนโลยีที่ใช้ในการต่อต้านการทุจริต มีเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้เกิดการทุจริตเกิดขึ้นมา ซึ่งเป็นธรรมชาติของเทคโนโลยีที่ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและความซับซ้อนทำให้เกิดการตรวจสอบได้ยาก ยกตัวอย่างเช่น หากย้อนกลับไปเมื่อหลายสิบปีก่อน เรารู้จัก “ส.ส. ปลาทุเค็ม” มีที่มาที่ไปจากการขนปลาทุขึ้นรถไฟไปแจกประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด ตัวอย่างนี้เป็นแบบที่ง่ายที่สุด จนกระทั่งมีการ

พัฒนาขึ้นมาจนถึงปัจจุบัน ไม่ต้องกล่าวถึง AI และ Blockchain พัฒนาการของการทุจริตก็เปลี่ยนไป ไม่มีแล้วสำหรับตัวอย่างในอดีต ส.ส. ถือปลาทุไปให้ ในปัจจุบันมีการทุจริตในรูปแบบใหม่ ยกตัวอย่างเช่น การตั้งเป็นชมรมเข้ามาสมัครแล้วก็รับซื้อดอกไม้จันทน์ จากปกติดอกไม้จันทน์ดอกละ ๕ บาท ถ้าเป็นสมาชิกชมรมนี้รับซื้อที่ ๕๐-๑๐๐ บาท เป็นนวัตกรรมการทุจริตคอร์รัปชันอีกแบบหนึ่ง เมื่อมี Blockchain เข้ามาเป็นเรื่องใหม่ อำนาจและการใช้กฎหมายของรัฐที่จะตามไปควบคุมยังไม่ทัน จึงเป็นช่องว่างที่ถูกใช้เป็นโอกาสในการที่จะทุจริตคอร์รัปชัน ไม่ต้องไปกล่าวถึง Blockchain ที่อยู่ไกล ทุกวันนี้การซื้อขาย

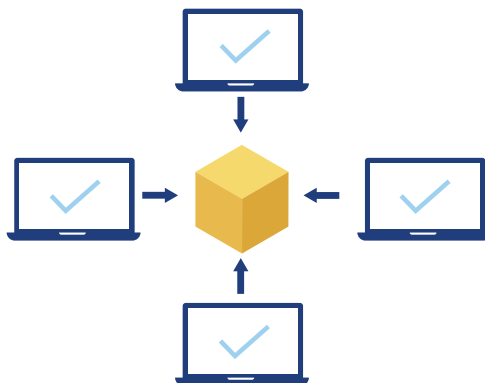
BLOCKCHAIN

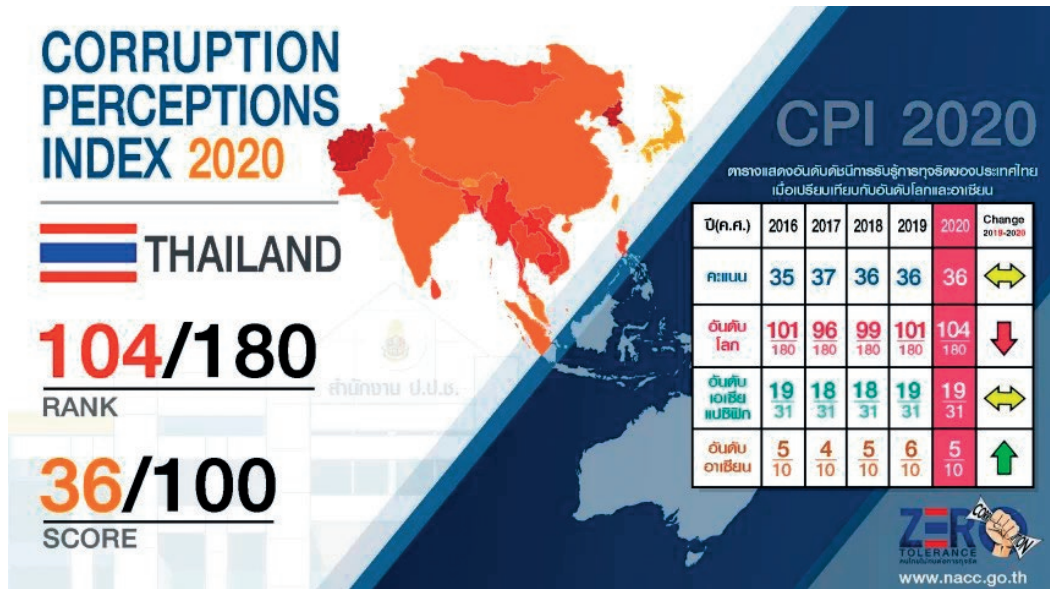

ออนไลน์ กฎหมายของประเทศไทยที่จะไปแก้ การเก็บภาษีจากบริษัทต่างประเทศยังไม่ทัน เมื่อ Blockchain มาถึงจึงมีช่องว่างตามกฎหมาย พอสมควรที่จะใช้เป็นช่องทางในการทุจริต คอร์รัปชัน แต่ในเวลาเดียวกันในแง่ของแนวคิด Blockchain เป็นเทคโนโลยีที่ตรวจสอบกันเอง หมายความว่า หลักการของผู้ที่คิดค้น เทคโนโลยีนี้ขึ้นมาเพื่อที่จะไม่ต้องเอาปัจจัย ด้านมนุษย์เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการตรวจสอบ เพราะฉะนั้นเมื่อมีการตรวจสอบตัวเอง โดยระบบข้อมูลหลาย ๆ อย่างที่เชื่อมต่อกันแล้วให้ตรวจสอบกันเอง เป็นวิธีการที่ ป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้ดี ซึ่งหลายประเทศใช้ ไม่ว่าจะเป็นบราซิล สวีเดน หรือว่าจอร์เจีย ประเทศต่างๆ เหล่านี้เริ่มใช้กับการป้องกันการทุจริตของ ที่ดิน เพราะเรื่องของที่ดินเป็นเรื่องที่เป็น

ปัญหามานานในการกรอกเอกสารสิทธิ ในการให้ใบอนุญาตต่าง ๆ ซึ่ง Blockchain เข้ามาทำหน้าที่ตรงนี้ เชื่อว่าในอนาคต เมื่อมีการพัฒนาเทคโนโลยีมากขึ้นก็จะ สามารถทำได้ดี แต่ไม่ว่าเทคโนโลยีจะพัฒนา ไปไกลเพียงใด สุดท้ายต้องสำเร็จที่มนุษย์ ขอยกตัวอย่าง “มีประเทศหนึ่งคิดค้น เครื่องจักรกลได้ ๕ นาทีจับโจรได้ ๕๐๐ คน อีกประเทศหนึ่งเอาไปใช้ ๓ นาที จับโจรได้ ๑๐๐ คน แต่พอมานเจออีกประเทศ เอาเครื่อง จับโจรนี้มาวางไว้ ๒ นาที เครื่องหาย” แสดงว่า ไม่เกี่ยวกับเทคโนโลยี สุดท้ายแล้วก็เป็นเรื่อง ของมนุษย์ ซึ่งตอนนี้ฝ่ายนิติบัญญัติทำในเรื่อง ของการแก้ระบบความคิดของมนุษย์

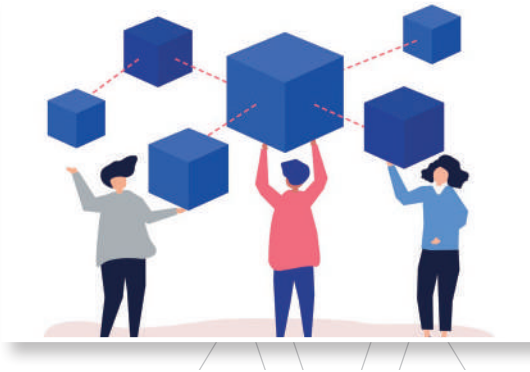

มาที่เรื่องของค่าคะแนน CPI เป็นประเด็นที่สำคัญ เนื่องจากประเด็นนี้เป็นเป้าหมายของสำนักงาน ป.ป.ช. ทำอย่างไรที่ค่าคะแนน CPI หรือดัชนีการรับรู้การทุจริตคอร์รัปชันสูงให้เกินร้อยละ ๕๐ ปัจจุบันประเทศไทยได้ ๓๖ คะแนน จากทั้งหมด ๑๘๐ ประเทศ อยู่ในอันดับ ๑๐๔ อยู่ในอันดับที่ ๕ ของอาเซียน หากคะแนน ๓๖ คะแนน เมื่อย้อนกลับไป ๑๐ ปี หากเราเชื่อตัวเลขนี้ นำค่าคะแนน CPI มาเป็นเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ และจะเอา

ให้เกิน ๕๐ ให้ได้ หากย้อนกลับไปดู ๑๐ ปี ที่ผ่านมา ค่าดัชนีของประเทศไทยอยู่ที่ ๓๖-๓๘ แปลว่ามีกรกล่าวถึงเรื่องทุจริตคอร์รัปชันมานานหลายปี ลำดับมีทั้งขึ้นและลงบ้าง หากประเทศเข้ามามีจำนวนน้อยอันดับก็ขยับน้อย หากคะแนนแบบไม่ต้องไปอ้างอิงกับประเทศอื่น ประเทศไทยอยู่อันดับเดิมมาสิบปี หมายความว่าสิบปีที่แล้วที่มีการทุจริตผ่านมาสิบปี ประเทศไทยมีองค์กรอิสระเป็นจำนวนมาก สำนักงาน ป.ป.ช. ก็เป็นหนึ่งในนั้น

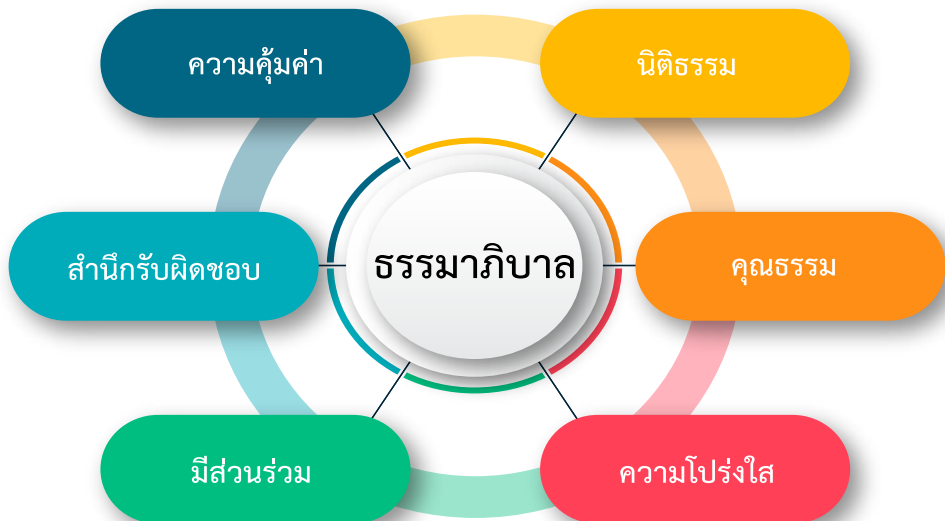
ทุกฝ่ายทำหมด แต่ทำไมมีอะไรเกิดขึ้น จึงทำให้มองว่าสุดท้ายแล้วปัญหาอยู่ที่ใด ได้มีโอกาสเข้ามาทำงานกับประธานรัฐสภา (นายชวน หลีกภัย) เมื่อ ๒ ปีที่แล้ว ประธานรัฐสภาได้กล่าวถึงว่า ทำอย่างไรถึงจะไม่ทำให้ต้องปล่อยไปตามธรรมชาติ จะมีวิธีการแก้ตรงไหน มองว่าวิธีที่จะแก้เรื่องนี้จะต้องสร้างให้เกิดสิ่งที่เรียกว่าค่านิยมของความสุขจิตเข้าไปในทุกภาคส่วน ต้องเริ่มจากนักเรียน นักศึกษา ในส่วนของรัฐสภาจะทำอย่างไรให้เกิดค่านิยมที่เรียกว่าความสุขจิต ทำอย่างไรให้มีส่วนร่วมมากขึ้น ทำอย่างไรที่ไม่ต้องไปสร้างวิชาใหม่ ไม่ต้องไปสร้างองค์กรใหม่ ทำอย่างไรให้อาจารย์ทุกวิชา เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาไทย สังคม ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ สามารถที่จะสอดแทรกค่านิยมความสุขจิตเข้าไปในทุกวิชาที่สอน ซึ่งสามารถทำได้ยาก แต่ถ้าสามารถทำได้ จำสิ่งที่ครูสอนได้ จึงเป็นที่มาของโครงการบ้านเมืองสุจริตของรัฐสภา ที่ใช้งบประมาณของรัฐจำนวนไม่เยอะ ซึ่งไม่ได้ต้องการเอาไปสร้างรายวิชาใหม่หรือสร้างองค์กรใหม่ขึ้นมา เพียงแต่จะเสริมสร้างค่านิยมนี้ให้เกิดขึ้น ซึ่งได้รับการสนับสนุนทางด้านข้อมูลจากสำนักงาน ป.ป.ช. รัฐสภาได้เชิญทั้งผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการและผู้แทน

จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในกิจกรรมที่จัดขึ้น มหาวิทยาลัยและโรงเรียนจำนวนมากได้เข้ามามีส่วนร่วม สร้างวิชาการสุจริตขึ้นมาเพื่อให้คำว่าสุจริตสามารถเอาเข้าไปใช้สอนในวิชาต่าง ๆ

หลักการบริหารราชการแผ่นดินที่ดี สำหรับตอนนี้เรียกว่าหลักธรรมาภิบาล ซึ่งมีอยู่ ๖ ข้อ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า หลักต่าง ๆ เป็นหลักที่ทำได้จริง ซึ่งปัญหาไม่ว่าจะเป็นความไม่เกรงใจผู้มีอำนาจ ไม่เกรงใจคนไม่ดี ไม่เกรงใจคนข้างบ้าน ก็จะไม่เกิดขึ้น ซึ่งไม่จำเป็นต้องไปยกระดับเจตจำนง เพราะเชื่อว่าเจตจำนงมีอยู่แล้ว ไม่เกรงใจในความไม่ถูกต้อง คิดว่าเจตจำนงทุกคนมีอยู่แล้ว ถ้าจะให้ขยายความข้อความนี้ จะต้องทำอย่างไรให้ยกระดับการเข้าใจ การยอมรับ

ในเจตจำนงนี้มากกว่า เพราะว่ามีคำถามว่า จะยกระดับเจตจำนงทำไม ในเมื่อ ๓๐ ปีที่แล้วเราก็มีเจตจำนงอย่างนี้ คำตอบคือ การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันจะไปยกระดับอะไร การยกระดับเพียงคำพูดสามารถทำได้โดยง่าย แต่ยกระดับความเข้าใจการยอมรับและการนำไปปฏิบัติทำได้ยาก ถ้าให้คำแนะนำว่าเมื่อเป็นระยะที่ ๓ ของยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอยู่แล้ว ซึ่งกำลังจะสิ้นสุดแผนในปีนี้ ควรจะปรับปรุงแผนที่จะทำแผนใหม่ขึ้นมา ก่อนอื่นต้องเข้าใจให้ได้ว่าไม่ใช่การยกระดับเจตจำนง แต่เป็นการยกระดับการเข้าใจ และการนำไปปฏิบัติ

นายประสวก์ เลิศรัตนวิสุกรี*

หากจะกล่าวถึงการยอมรับที่นักการเมืองทุจริตแต่มีผลงาน จะขอกกล่าวถึงประโยคที่ว่า “พรรคไหนก็กิน พรรคไหนก็คอร์รัปชัน” ไม่มีทางใดที่รัฐบาลจะไม่คอร์รัปชัน ซึ่งต้องมีอยู่แล้ว จะมีมากหรือมีน้อยมีในระดับที่พอสมควร *คนมีความรู้สึกว่าการเมืองไม่ค่อยมีผลงานแม้จะผ่านมาแล้วหลายปี เป็นคำถาม และคำตอบที่ไม่มีทางเลือก* จะคิดกันว่าทุจริต

สักหน่อย ให้มีผลงานยังดีกว่า ขอยกตัวอย่าง เช่น ประเทศสิงคโปร์ เชื่อว่าคนมือสะอาด ประเทศสิงคโปร์ก็เจริญมีผลงานชัดเจน ไม่มีการทุจริตคอร์รัปชันด้วย ถ้าประเทศไทย มีนักการเมืองแบบประเทศสิงคโปร์ ซึ่งน่าจะเคยเกิดขึ้นมาแล้ว คำตอบอาจจะเปลี่ยนไป ถ้าเขามีทางเลือก พรรคการเมืองหรือรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นพรรคการเมืองหรือรัฐบาลใด

* นิเทศศาสตรบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นิติศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผู้อำนวยการสถาบันอิสรา

ก็กลัว เพราะไม่มีทางเลือก แล้วยุคนี้เกิดจากรุ่นที่บริหารงานโดยอดีตนายกรัฐมนตรี อย่างน้อยคนก็มองว่ามีผลงานที่เป็นรูปธรรมที่จับต้องได้ เช่น บัตรสามสิบบาทรักษาทุกโรค หรือบัตรทอง ก็มีผลงานที่จับต้องได้เป็นรูปธรรมที่สุด ทำนโยบายโดยไม่มีพรรคการเมืองหรือรัฐบาลใดที่มีผลงานที่เป็นรูปธรรม ทำให้ประชาชนไม่วิตกในการรักษาพยาบาล เป็นรูปธรรมที่สุดที่อดีตนายกรัฐมนตรีได้ประโยชน์จากนโยบายนี้ ดังนั้นถ้าหากเราสามารถสร้างนักการเมืองที่มีผลงาน ที่มีความเชื่อแบบรัฐบาลสิงคโปร์ได้ คำตอบนี้จะไม่ มี เพราะนี่คือคำตอบของประชาชนที่ไม่มีทางเลือก ในบางประเทศมีอยู่ในเปอร์เซ็นต์ที่ต่ำ แต่ถ้าปลอดการทุจริตเลยไม่มี แต่จะอย่างไรให้มีการทุจริตน้อยที่สุด

อย่างที่สอง คนที่คิดแบบไม่ ต้องมีผลประโยชน์ แต่ว่ามันมีสัดส่วนที่กำลังพอหรือไม่ ตรงนี้ที่เรากำลังพูดถึงว่าการที่ประชาชนจะตัดสินใจได้ มันต้องมีข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ที่จะตัดสินใจ เราจะมีข้อมูลในการตัดสินใจหรือไม่ เช่น ส.ส. หรือรัฐมนตรีทุจริตคอร์รัปชัน เป็นข้อมูลที่ยังถกเถียงกันไม่จบ หรือเป็นข้อมูลที่มีระดับหนึ่งที่จะเชื่อ หรือมีมุลได้ว่า จะคอร์รัปชัน จะมีข้อมูล เช่น คำพิพากษาหรือไม่ เรื่องข้อมูลความผิดของคณะกรรมการ

ป.ป.ช. จะสามารถดูได้จากที่ใด ภายในกี่วัน ประชาชนในท้องถิ่นถึงจะทราบข้อมูล และจะค้นหาข้อมูลได้อย่างไร ควรทำความเข้าใจกับประชาชน เรื่องข่าวสื่อการทุจริต ดังนั้นตรงนี้มันเป็นส่วนสำคัญทำอะไรจะให้ได้ข้อมูลที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้อมูลความผิดหรือคำพิพากษาศาลชั้นต้น บางคนเป็นนักการเมืองท้องถิ่นระดับใหญ่ ศาลอุทธรณ์ได้พิพากษาจำคุก ๒๐ ปี ชาวบ้านยังไม่ทราบ ถ้าสื่อมวลชนไม่เสนอข่าว เพราะสื่อท้องถิ่นก็ไม่กล้าเสนอข่าว นี่คือปัญหาในเรื่องข้อมูลที่เชื่อถือได้ในระดับหนึ่ง หรือเป็นข้อเท็จจริงที่เชื่อถือได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งไม่มีทางที่ชาวบ้านจะได้เข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ นั่นคือการตัดสินใจที่จะเกิดขึ้น ตามโครงสร้างผู้ว่าราชการจังหวัดอยู่ไม่เกิน ๔ ปี แล้วจะไม่ทุจริตจริงหรือไม่ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีสิทธิ์แก้ปัญหาท้องถิ่น เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดแก้ปัญหาไม่ได้ ก็จะต้องไปหาผู้ที่รู้สึกว่ามีอำนาจ เมื่อผู้มีอำนาจนั้นได้ติดต่อไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงทำการแก้ปัญหาให้

เจตจำนงเป็นคำที่อยู่ลอย ๆ ซึ่งมีความผูกพันกันทั้งหมด เจตจำนงไม่ได้เกิดขึ้นขณะที่ทุกคนต้องใช้ชีวิตปกติ แต่เกิดในเวลาที่ทุกคนไม่สามารถพึ่งพากองกลางได้ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นมายาวนาน พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน ในช่วงเวลานั้นมีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มีการรับรองพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ มาตรา ๙ ในส่วนของประชาชน ซึ่งแสดงว่ามีการกล่าวถึงเรื่องนี้มานานกว่า ๒๐ ปี แต่ประชาชนไม่ได้เรียกร้อง

ตนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชน จะมีได้ก็ต่อเมื่อมีข้อมูลข่าวสาร ถ้าไม่มีข้อมูลข่าวสารให้ ประชาชนจะมีส่วนร่วมได้ยาก จะต้องมียช่องทางที่จะให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูล ซึ่งสามารถทำความเข้าใจได้อย่างไม่ยากด้วย ส่วนนี้เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ไม่ใช่เพียงแค่การรณรงค์ให้ประชาชนต่อต้านการทุจริต เช่น การรณรงค์ให้เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นคนดี หรือการเลือกผู้บริหารประเทศที่เป็นคนดี แต่ไม่เคยมีข้อมูลอะไรให้สามารถตัดสินใจได้ว่า ความดีนั้นหมายความว่าคืออะไร

ขอยกตัวอย่างคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ศาลอาญาคดีทุจริต หากเป็นประชาชนที่เป็นคู่ความสามารถไปขอคัดสำเนาคำพิพากษาได้หรือไม่เพราะเป็นคดีทุจริต กรณีเช่นนี้เข้าถึงได้ยากมาก การคัดสำเนาคำพิพากษาไม่สามารถทำได้ ประชาชนขาดความเข้าใจ ที่ถูกต้อง การชี้มูลความผิดของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เกือบสองพันเรื่อง เป็นคดีที่เกิดขึ้นจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๘๐% ศาลตัดสินไปแล้วก็คดี ตัดสินว่าอะไร ทำเป็นระบบให้ประชาชนเข้าถึงหรือไม่ และที่ไหนบ้าง

ประชาชนจะไม่สามารถทราบได้เลย ล่าสุด ข้อมูลความผิดผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓๐ แห่ง ประชาชนก็ยังไม่ทราบข้อมูล ในปัจจุบันนี้มีกลุ่มภาคประชาสังคมในการต่อต้านการทุจริต ได้มีการจัดตั้งเป็นชมรม มีเพจประชาสัมพันธ์ ชมรมก่อสร้างที่มาเปิดเผย เรื่องก่อสร้างอาคารบางอาคาร ก่อสร้าง ๑๐ ปี ยังไม่เสร็จ ใช้เงินหลักร้อยล้านบาท ถูกต้องหรือไม่นั้นเป็นเรื่องทางคดี การสร้างศูนย์บางแห่ง ซึ่งเกือบทุกแห่งถูกทิ้งร้าง ข้อมูลเหล่านี้ไม่มีการรวบรวมให้เป็นระบบ มีเรื่องร้องเรียนเข้ามาจำนวนมาก แต่การตอบสนองเรื่องร้องเรียน ยังทำได้ไม่รวดเร็ว ถ้าการตอบสนองทำได้อย่างรวดเร็วก็จะทำให้มีการร้องเรียนเร็วมากขึ้น ทำให้หลายคนอยากร้องเรียนเข้ามาและเมื่อ ข้อมูลความผิดให้ทำการเผยแพร่อย่างรวดเร็ว

โดยให้สำนักงาน ป.ป.ช. ประจำจังหวัด เป็นกลไกสำคัญในการไปเผยแพร่ในพื้นที่ ตามที่กระทรวงมหาดไทยมีหนังสือเวียนบอก ว่าให้เผยแพร่กฎหมายภายใน ๓๐ วัน ถ้าหาก คณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้อมูลความผิดผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้กระทรวง มหาดไทยดำเนินการโดยให้ผู้ว่าราชการ จังหวัดดำเนินการทางวินัยแล้วให้ออกจาก ตำแหน่งภายใน ๓๐ วัน กระทรวงมหาดไทย ทำหนังสือแจ้งเวียนแล้ว แต่สำนักงาน ป.ป.ช. ยังไม่ทราบเรื่อง จึงไม่สามารถทำให้เป็นระบบ ประชาชนก็ไม่ทราบเนื่องจากไม่ได้ติดตาม ข่าวสารอย่างใกล้ชิด ดังนั้นจึงต้องช่วยกัน เผยแพร่ข้อมูล

สำหรับในเรื่องเทคโนโลยี ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ทุจริตง่าย แต่ในแง่เรื่องเทคนิค หรือการทุจริต ถ้าในแง่ทุจริตในเรื่อง AI หรือ Blockchain จะช่วยในการป้องกันการทุจริต จะทำให้ข้อมูลมียอดต่อขึ้นไปสูง แต่จริง ๆ แล้วสำคัญมาก เทคโนโลยีถ้ามาใช้ดี ๆ จะใช้ป้องกันการทุจริตได้มาก โดยเฉพาะเรื่องทุจริตภาครัฐ เช่น Open Government ที่สำคัญที่สุดเปิดเผยข้อมูลของรัฐทุกอย่าง ให้เปิดเผยเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ ที่เป็นความลับจริง ๆ อันนี้ไม่เปิดเผย ถ้าเกิด Open Government การจัดซื้อจัดจ้างบอกคู่แข่ง บอกราคา การใช้จ่ายงบประมาณแบบ Real Time สามารถเบิกงบประมาณได้ตลอดเวลา การเปิดเผยการเสียภาษีทรัพย์สิน ในส่วนของภาษีโรงเรือน ถ้าภาษีโรงเรือนที่เป็นบริษัท บริษัทต้องแสดงงบการเงินอยู่แล้ว ดังนั้นทำไมท้องถิ่นไม่ยอมเปิดเผยภาษีโรงเรือน ถ้าเปิดเผยภาษีโรงเรือนที่ดินเท่ากัน เช่น สองอาคารใช้สอยพื้นที่เท่ากัน ถ้าเปิดเผยจะทุจริตได้หรือไม่ ก็จะใช้ดุลพินิจไม่ได้ Open Government ก็จะช่วยอย่างมากที่จะเปิดเผยจริง ๆ แต่ก่อนจะไปถึง Open Government สิ่งแรกที่ต้องทำก่อนคือ เปลี่ยนทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพราะข้อมูลที่เปิดเผยไม่ได้ ยกเว้นสิ่งที่เป็นความลับ

และความมั่นคงจริง ๆ ซึ่งน้อยมาก การเปิดเผยข้อมูลในกระบวนการยุติธรรม ยกตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมเมื่อ ๒ - ๓ ปีก่อน กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินคดีบริษัทที่ขาย GT 200 และ ALPHA 6 ทั้งสารเสพติด ทั้ง ๑๖ บริษัท ทุกคดีฟ้องศาลแขวงดอนเมือง มีบางคดีอยู่ที่ศาลฎีกา แต่คดีอื่น ๆ ประชาชนไม่สามารถทราบได้ หากสอบถามไปยังกรมสอบสวนคดีพิเศษถึงความคืบหน้าทางคดี อาจจะไม่ได้รับความชัดเจนมากนัก ยกตัวอย่างเช่น ถ้าบริษัทนี้คดีฉ้อโกงถึงที่สุด บริษัทเหล่านี้จะต้องถูกขึ้นบัญชีผู้ทำงานตามพระราชบัญญัติจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่ทุกวันนี้ปรากฏว่าบริษัทที่ขาย GT 200 บางบริษัทยังค้าขายปกติ ประชาชนไม่สามารถทราบได้ ถ้าไม่มีบุคคลหรือองค์กรเข้าไปถกเถียง บริษัทนี้ก็ยังคงค้าขายกับรัฐอยู่ ทำไมผู้นำของกองทัพไม่เสนอทางกฎหมายไปยังกรมบัญชีกลางหรือกระทรวงการคลัง ถ้าเกิด Open Government ทุกอย่างจะสามารถทำได้จริงไหม แล้วจะตรวจสอบคดีได้ไหม นี่ก็คือการยกตัวอย่างให้เห็นว่า Open Government มีประโยชน์เป็นอย่างมาก

การจะใช้ประชาชนนั้นยาก รัฐต้องเปลี่ยนวิธีคิด ข้อมูลข่าวสารทุกอย่างต้องเปิดเผยได้เข้าถึงได้ง่าย เว้นแต่ข้อมูลที่เป็นความลับที่เป็นความมั่นคงอย่างแท้จริง ทั้งกระบวนการยุติธรรมที่ไม่กระทบกระเทือนการใช้กฎหมาย คำพิพากษาของศาลคดีอาญาทุจริตให้คู่ความไปใช้ได้ หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่มีความผิด หรือกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างให้เปิดเผยจริง ๆ เพราะปัจจุบันเว็บไซต์กรมบัญชีกลางเข้าถึงข้อมูลได้ยากมาก ข้อมูลต้องทันสมัยและสามารถเข้าถึงง่ายทั้งงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณให้เห็นแบบ Real Time ให้ทราบว่ามี การเบิกจ่ายงบประมาณไปแล้ว เช่น การเบิกไปสร้างถนน

บางครั้งนั้นเบิกงบแล้วถนนยังสร้างไม่เสร็จ แม้แต่เรื่องงบประมาณของศูนย์คนยากไร้ซึ่งเบิกเงินทั้งหมดแล้วแต่ไม่ได้รับเงิน ในเรื่องของวัดซึ่งเบิกเงินไปสร้างศาลาการเปรียญ เบิกแล้วสร้างไม่เสร็จแต่ไม่มีใครทราบ ทุกคนจะตรวจสอบได้หมดว่าเอาเงินไปทำอะไรบ้าง การบริหารจัดการของรัฐบาลก็ง่ายก็จริงซึ่งสามารถบัญชีผู้ทำงาน ให้กรมบัญชีกลางทำหนังสือเวียนไปถึงประชาชนแต่ประชาชนก็ไม่ทราบเรื่อง รัฐออกกฎหมายครั้งหนึ่งคือเจตจำนงของรัฐแล้ว แต่คนที่มาทำหน้าที่แทนคือนักการเมืองหรือข้าราชการ ซึ่งไม่ได้ทำตามเจตจำนงของรัฐ

ดร.สทิธร สวานิธิโชติ*

จากที่เคยทำวิจัยโดยสอบถามว่า “เราจะยอมรับได้ไหมถ้าจะต้องมีการคอร์รัปชัน แต่ว่าทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้” แต่ว่าไม่ได้ระบุว่าใครทุจริตคอร์รัปชัน คำตอบที่ออกมาประมาณ ๔๐ เปอร์เซ็นต์ บอกว่ายอมรับได้แบบสอบถามนี้เป็นการมองแบบทั่วไป อาจ

จะมองที่ตัวเองหรือมองคนข้างเคียง สำหรับนักการเมืองถ้าตั้งตัวเลขที่ ๓๐% ถือว่ามากเกินไป *เพราะว่ากล่าวถึงนักการเมืองต้องยอมรับว่าภาพลักษณ์ของนักการเมืองในประเทศไทยเป็นลบ* เพราะฉะนั้นถ้าจะนำคำว่าคอร์รัปชันไปใช้กับนักการเมืองแล้วบอกว่า

* รัฐศาสตรบัณฑิต (การปกครอง), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต การเมืองเปรียบเทียบและรัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกา, University of Utah
ผู้อำนวยการสำนักนวัตกรรมเพื่อประชาธิปไตย สถาบันพระปกเกล้า

ถ้านักการเมืองผู้นั้น จะทุจริตคอร์รัปชัน แต่มีผลงาน เหมือนกับรับสภาพ้วยอมรับได้ เมื่อก่อนสังคมไทยเคยกล่าวในเรื่องเปอร์เซ็นต์ ของงบประมาณที่ใช้จ่าย พวกเราอยู่กับสภาพ สังคมที่เราได้รับสภาพไปกับเรื่องการทุจริต แต่ว่าอย่างน้อยถึงทุจริตไปแต่ได้สิ่งตอบแทน กลับมา เช่น สร้างถนนก็ขอให้รื้อวงได้ ถ้าจะต้อง ซ่อมก็ให้มันใช้งานได้ ๑ - ๒ ปีดีกว่าใช้ได้เพียง แค่ ๓ เดือน สังคมทนอยู่ในสภาพแบบนี้มาพอสมควร กลายเป็นช่องว่าง ซึ่งเมื่อไปถามในเชิงทัศนคติว่ายอมรับได้หรือไม่ หากนักการเมือง มีพฤติกรรมทุจริตคอร์รัปชันบ้าง ในฐานะคนไทย ก็ตอบว่าเรื่องปกติ แต่เมื่อบอกว่ามีผลงาน

ทำให้ภาพลักษณ์ดีขึ้นมา เพราะว่าสังคมสนใจกับการแค่มิผลงาน เป็นข้อมูลพื้นฐานปกติ แต่ไม่ได้หมายความว่าไม่ควรทำอะไร แต่ต้องทำให้จริงจัง เพราะแม้ว่าสังคมจะเริ่มคิด เริ่มปรับตัว และรับได้กับสิ่งเหล่านี้ แต่จะปล่อยไปไม่ได้ ต้องนำเรื่องนี้มาพิจารณากัน แบบจริงจังแล้วหาวิธีว่า หากมีการกล่าวถึง การทุจริต สังคมควรจะหมุ่กันโดยภาพรวม ว่าไม่ควรจะมีทัศนคติที่บอกว่ามองข้าม ทุจริตเล็กน้อยไม่เป็นไร แต่ขอให้งานสำเร็จ ใช้งบประมาณให้หมดไป เรื่องแบบนี้ไม่ควร จะเป็นเรื่องที่สังคมยอมรับ ร้อยละคำตอบ ตามแบบสอบถามควรจะไม่มี

เรื่องทัศนคติของผู้คนมีถึง ๓๐% หรือ ๔๐% ในคำถามแบบทั่วไปที่มองว่าการที่ทุจริตคอร์รัปชันเป็นสิ่งที่ยอมรับได้แต่ขอให้ มีผลงานหรือขอให้ทำงานสำเร็จจุล่ง แต่ในความเป็นจริงแล้วไม่ถึงกับหมดหวัง เพราะอย่างน้อย คนที่มีจำนวนมากกว่าตอบว่า ยอมรับไม่ได้ ๗๐% แต่ว่า ๖๐% ของคำถาม ที่สำรวจก็บอกว่ารับไม่ได้เช่นกัน หมายความว่า ต้องไปสอบถามว่าคนที่ยืนยันว่าการทุจริต ไม่ว่ามากหรือน้อยเพื่อทำให้งานสำเร็จก็ไม่รับ บุคคลเหล่านั้นคิดอย่างไร ดึงพลังคนเหล่านี้ ออกมา เรื่องของการสำรวจความคิดเห็น มีข้อที่น่าสนใจเวลาที่พุ่งเป้าไปที่นักการเมือง ในระดับโลกที่วัดกัน จะมีคำถามอีกข้อหนึ่ง คือ ประชาชนมีความเชื่อมั่นในเรื่องจริยธรรม ของนักการเมืองเพียงใด สำหรับในประเทศไทย ที่ได้คะแนนความโปร่งใสหรือคะแนนทุจริต คอร์รัปชันสูง หากคะแนนเต็ม ๗ ประชาชน จะตอบระดับ ๖ - ๗ บ่งบอกถึงความมั่นใจ จริยธรรมของนักการเมืองของประเทศ แต่ ประเทศไทยจะตอบประมาณ ๒ คะแนน จาก ๗ คะแนน หมายความว่าประชาชน ไม่ค่อยมั่นใจ ไม่เชื่อถือในจริยธรรมของ นักการเมือง ตรงนี้ก็จะโยงมาถึงประเด็น ที่พูดถึงว่าจะทำอย่างไรให้เชื่อถือในจริยธรรม

ของนักการเมือง ซึ่งสามารถทำได้ ๒-๓ แบบ เช่น ในเชิงโครงสร้าง การออกกฎหมายเพื่อควบคุม พฤติกรรมนักการเมืองไม่ให้ทุจริตคอร์รัปชัน การวางกลไกองค์กรตรวจสอบ กระบวนการ ตรวจสอบที่ประชาชนเข้าถึงได้ แล้วได้ผลอย่าง แท้จริง หรือจะไปในระดับที่หลายคนสนใจ ซึ่งโครงสร้างก็สามารถวางระบบได้แต่ในฐานะ บุคคลจำเป็นต้องมี เช่น ประมวลจริยธรรม ของนักการเมือง ซึ่งมีคนพยายามเขียน สิ่งเหล่านี้กันอยู่ ก็หวังว่าประมวลจริยธรรม จะไปกำกับพฤติกรรม วิธีคิด การตัดสินใจ สามารถทำควบคู่กันไป

ในเชิงโครงสร้างในรัฐธรรมนูญมีกลไกที่ เป็นมาตรการที่เขียนในรัฐธรรมนูญหลายเรื่อง ที่ส่งเสริม เช่น หมวดหน้าที่ของรัฐ มีเรื่องที่รัฐ ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้ามา ตรวจสอบได้ จะเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญหรือ การวางกลไก เช่น การมีสำนักงาน ป.ป.ช. ในการเป็นผู้ดูแลเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน โดยตรงทั้งในแง่ของการป้องกันและปราบปราม และในแง่ของการไปดูแลในเรื่องประมวล จริยธรรมในรัฐธรรมนูญ การเขียนประมวล จริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งในศาลต่าง ๆ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ จนถึง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในประเทศไทย

มีความพยายามในการทำเรื่องพวกนี้ เพียงแต่อาจจะบอกว่าทำไมวางกลไก วางโครงสร้างไว้มากมาย แต่เวลามีการประเมินคะแนนความโปร่งใส ความสุจริตในประเทศโดยเฉพาะมุ่งเป้าไปที่นักการเมือง ประเทศไทยได้คะแนนไม่มากนัก เนื่องจากประชาชนให้เพียงแค่ ๒ คะแนน จากคะแนนเต็ม ๗ คะแนน หมายความว่าโครงสร้างหรือกลไกที่วางไว้รวมไปถึงในประมวลจริยธรรมต่าง ๆ เมื่อนำมาใช้ในทางปฏิบัติอาจจะยังไม่ทำให้คนรับรู้หรือรู้สึกได้ว่านักการเมืองเริ่มมีจริยธรรม

มากขึ้นแล้ว หรือมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับประมวลจริยธรรม กลไกที่ทำหน้าที่ตรวจสอบต่าง ๆ ทำได้จริง มีการนำคนมาลงโทษ มีนักการเมืองที่หมดอนาคตถ้าทำทุจริต แล้วก็ให้การมีส่วนร่วมที่เขียนไว้ในรัฐธรรมนูญ ประชาชนมีส่วนร่วมได้อย่างแท้จริง มีกลไกการคุ้มครองพยาน ต้องพิสูจน์ด้วยการนำมาปฏิบัติ นำมาดำเนินการแล้วประชาชนรู้สึกว่ามีหวัง

ไม่ว่าจะเป็นโครงการโตไปไม่โกงหรือโตไปไม่ยอมให้ใครโกง เป็นแนวคิดที่มีโอกาสเป็นไปได้ จะสำเร็จได้ด้วยกระบวนการปลูกฝังแนวคิดสองแบบนี้ หมายความว่า ไม่ใช่การเอาเด็กมาเรียน หรือทำกิจกรรมบางอย่างต่อให้ออกแบบมาดีมาก ไม่ว่าจะนำต้นแบบมาจากที่ใดก็ตาม ในการปลูกฝังเด็ก แต่ปรากฏว่าสภาพแวดล้อมหลังจากที่เด็กออกจาก

ห้องเรียน เด็กกลับไปที่บ้าน ครอบครัวไม่ได้มีบรรยากาศของสิ่งที่มีการปลูกฝังโครงการโตไปไม่โกง โตไปไม่ยอมให้ใครโกง กลับมาอยู่ในชุมชน สังคม และก็ไปอยู่ในสถานะจำยอมที่จะต้องปล่อยให้ นักการเมืองในท้องถิ่นทุจริตบ้าง เพื่อให้ประชาชนได้โครงการต่าง ๆ เด็กก็รู้สึกที่โรงเรียนสอนมา แต่เมื่อออกมา นอกห้องเรียนแล้ว เมื่อจะไปทำอย่างใดในในห้องเรียนสอน แต่ที่บ้านบอกว่าเราจะไม่มีความเป็นปกติสุข ในชีวิตประจำวันถ้าไปทำ กระบวนการที่ทำการหล่อหลอมกล่อมเกลายาก คือ สังคมบอกเด็กอย่ายอมให้ทุจริต แต่เมื่อถึงเวลาเด็กจะไปบอกให้บุคคลล่อลวงทุจริต แต่สังคมกลับบอกว่าอย่าไปบอกตรง ๆ เราต้องมีวิธีการที่ละมุนละม่อมอาจจะไม่ตรงไปตรงมานัก เป็นต้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ทำหน้าที่ระดมความคิดเห็นจากฝ่ายที่เป็นผู้ปฏิบัติราชการ มีการพูดถึงว่าจะป้องกันการทุจริตอย่างไร โดยเฉพาะโครงการขนาดใหญ่แบบนี้จากนักการเมือง ข้าราชการ ขอเสนอความเห็นมาเป็นเสียงเดียวกันว่า ต้องการกลไกที่จะคุ้มครอง เช่น ถ้าจะต้องให้ไปดำเนินนโยบายที่ส่อไปในทางทุจริตคอร์รัปชัน ขอให้ลงนามอนุมัติมาโดยตัวนักการเมืองได้หรือไม่ ให้สิ่งการเป็นลายลักษณ์อักษรไม่อย่างนั้นจะตัดตอน สภาพที่เราเห็นคือระบบทำให้นักการเมืองตัดความรับผิดชอบไปได้ เขาใช้อำนาจที่มีต่อข้าราชการประจำแล้วจึงไปกดดันให้ยอมตั้งโครงการแล้วเรานึกถึงเวลาที่เราจะใช้งบประมาณแผ่นดิน ถ้าฝ่ายปฏิบัติไม่เสนอเรื่องขึ้นมา ผู้อนุมัติจะลงนามอย่างไร แปลว่าจำเป็นต้องเกิดกระบวนการที่ไปตั้งแต่ระดับผู้ปฏิบัติเป็นไปในทางเดียวกับตอนอนุมัติ ถ้ามันทำให้นักการเมืองมีความยับยั้งชั่งใจ มีตัวอย่าง รัฐมนตรีดำรงตำแหน่งได้เพียง ๑ เดือนแล้วมีอาการเจ็บป่วย มีข่าวลือว่าท่านอาจจะไม่ได้เจ็บป่วย แต่ท่านไม่อาจจะลงนามอะไรบางอย่าง ทำอย่างไรให้นักการเมืองไม่กล้าลงนาม อย่างแรกจากไม่เคยลาป่วยก็ลาป่วยดีกว่า หรือว่าทำให้นักการเมืองไม่กล้าลงนาม

เพื่อรับผิดชอบ เป็นต้น จะทำให้วงจรที่บอกว่าจะไปป้องกันการตรวจสอบการทุจริต เราจะไปสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้ปฏิบัติฝ่ายประจำ ไม่ให้เกิดการสมรู้ร่วมคิดหรือว่ายินยอมพร้อมใจ หรือว่าจำใจจ่ายอมให้เกิดการทุจริต ถ้าจะสอนให้ไม่เลือกนักการเมืองกลุ่มนี้ แปลว่าประจักษ์พยานหลักฐานที่แสดงถึงพฤติกรรมพฤติการณ์ที่นักการเมืองเหล่านี้ทำ และถูกตัดสินว่ามีความผิด ต้องประจักษ์ชัดถึงจะเพียงพอ สมมุติสังคมมีสโลแกนที่ว่า เราต้องเลือกคนดีเข้าสภา แปลว่าสิ่งที่เขาทำไม่ดี หลักฐานที่ทุจริตโครงการสนามกีฬา ถูกตัดสินแล้ว โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือยังอยู่ในระหว่างดำเนินคดี มีเข้าข่ายว่าจะผิด ถูกเปิดเผย แล้วถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนัก สามารถบอกประชาชนได้ว่าต้องเลือกคนดี แต่หากเกิดเรื่องแล้วเงียบไม่ถูกดำเนินการความผิดไปตกอยู่ที่ผู้บริหาร โรงเรียน แทนที่จะเป็น

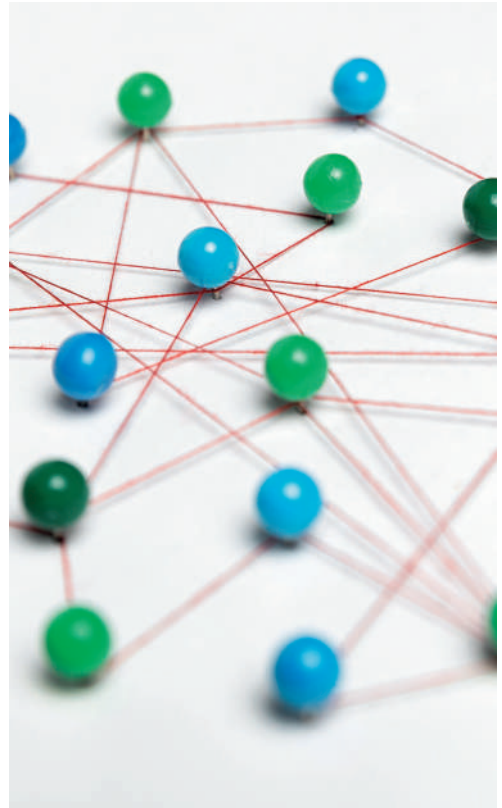

นักการเมือง นักการเมืองก็ยังสามารถมีหน้า
มีตาในสังคม ไปหาเสียงกับประชาชนได้อยู่
เหมือนเดิม เท่ากับกลับไปเหมือนเดิมว่าทุจริต
เพียงเล็กน้อย อาสาเข้าไปปราบปรามข้าราชการ
ที่ทุจริต กลายเป็นความดี เรื่องเหล่านี้ไม่เพียง
แค่ประชาชนเข้าถึงยาก แม้แต่ประชาชน
เดินไปที่ว่าการอำเภอหรือสถานีตำรวจ
ก็ทำได้ยากหากไม่รู้จักใคร การได้รับบริการ
ภาครัฐหรือว่าเรื่องของการพยากรณ์ในภาค
ต่าง ๆ ของภาครัฐที่จะกระจายไปสู่สังคม

ชุมชน ประชาชนไม่ได้เข้าถึงง่าย ไปถึง
เรื่องการตรวจสอบ ยิ่งเป็นเรื่องที่เข้าถึงได้
ยากมาก เพราะข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูล
เชิงเทคนิคและเป็นข้อมูลทางราชการ แม้ว่า
จะมีพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ
แต่ต้องเป็นผู้ที่รู้กฎหมายพอสมควร เป็นผู้
ที่รู้งานราชการพอสมควรที่จะไปขอข้อมูล
หรือตรวจสอบ ตรวจสอบเสร็จแล้วเป็นเรื่อง
เทคนิค จึงเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากในการ
เข้าถึง

ต่อมาเป็นเรื่องความไม่ปลอดภัยกับกฎหมายคุ้มครองพยาน เพราะกฎหมายในประเทศไทยมีกลไกในการตรวจสอบกับสภาพความเป็นจริงไม่ได้ไปด้วยกัน หากจะไปฝากความหวังเพียงแค่ว่านักการเมืองก็สามารถทำได้ แต่ต้องเป็นสังคมซึ่งไม่มีเรื่องความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงโอกาสและทรัพยากร ต่างกันตรงการมองการเมืองคนแต่ละกลุ่มต่างกันเพราะมันมีมุมมองอันเนื่องมาจากบริบทแวดล้อมทางสภาพสังคมการเมืองที่ต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น เกาหลีใต้ แม้กระทั่งกลไกในการตรวจสอบที่เกิดเหตุคู่ขนานกับทางภาครัฐที่กล่าวถึงเรื่องการนำกลไกการตรวจสอบและคู่ขนาน มีการตรวจสอบคู่ขนานและการที่ชื่อว่ากลุ่ม PSPD กลุ่มนี้เกิดขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๙๔ เนื่องมาจากว่าประชาชนเห็นว่าการเมืองเกาหลีใต้ในเวลานั้นยังไม่มีความเป็นประชาธิปไตย ยังมีปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน มีปัญหาการแทรกแซงการเมืองจากกองทัพ ต้องลุกขึ้นมาช่วยกันดูแลบ้านเมือง เกิดการรวมกลุ่มเป็นกลุ่มองค์กรแบบนี้มากมาย แต่ที่โดดเด่นก็คือ PSPD จะมีการแบ่งฝ่ายเหมือนกับเป็นองค์กรตรวจสอบ มีการแบ่งฝ่ายเป็นฝ่ายทางด้าน การตรวจสอบเรื่องสิทธิมนุษยชน

เรื่องสิทธิทางเศรษฐกิจ เรื่องของการสร้างภาพตราภาพในสังคม เรื่องงานทางการศึกษา การเชื่อมโยงกับต่างประเทศ แบ่งงานเหมือนกันเป็นส่วนงานของภาครัฐ ทำหน้าที่ตรวจสอบคู่ขนานไป PSPD เข้าตรวจสอบทุกคน มีการไปรวบรวมประวัติของนักการเมืองว่าเคยทำอะไรไว้แล้วที่เป็นข้อมูลที่อยู่ทั้งในสาธารณะ ทั้งเปิดเผยและไม่เปิดเผย ข้อเท็จจริง

ให้สังคมตัดสินใจ ทำประวัติว่านักการเมือง มีประวัติอย่างไร เมื่อจะเข้าสู่ตำแหน่งก็เปิดให้ ประชาชนดู ขอยกตัวอย่างการตรวจสอบ ของสถาบันการศึกษาแห่งหนึ่งทำศูนย์ข้อมูล มีการเปิดให้สาธารณชนรู้แล้วยังมีการพัฒนา ไปต่อถึงการมีแผนว่าถ้าอยู่ในจังหวัดนี้ ไม่ควรเลือกใครเป็น สส. มีข้อมูลชัดเจน แต่ว่า ในประเทศไทยไม่มีการกระทำถึงขนาดนั้น ไม่มีกฎหมายคุ้มครอง

PSPD ไม่กลัวว่าการตรวจสอบเหล่านี้ ประชาชนต้องตรวจสอบนักการเมือง ที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน และ ในขณะเดียวกันมีการจัดตั้งองค์กรและมีการ เก็บค่าสมาชิกเดือนละ ๕,๐๐๐ วอน มีการ ฟ้องร้องอยู่เป็นประจำ เอาเงินส่วนนี้ไปชดใช้

ในเรื่องของการหมิ่นประมาทต่าง ๆ ไม่ได้มี โทษอาญาเหมือนประเทศไทย เนื่องจากต้อง เป็นการชดใช้ทางแพ่ง PSPD เป็นกลุ่มสำคัญ ที่เป็นแกนหลักในการขับไล่อดีตประธานาธิบดี ในการประท้วงที่เรียกว่า “ประท้วงแสงเทียน” เป็นภาพที่สะท้อนให้เห็นว่า คือการใช้ภาค ประชาสังคมในการตรวจสอบแล้วก็เป็นการ ขับเคลื่อนตัวสุดท้าย การเมืองในระบบ และการตรวจสอบในทางกฎหมายก็ต้องนำไปสู่การกดดันให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ลงมติถอดถอนประธานาธิบดี กดดันให้ศาล รัฐธรรมนูญตัดสินถอดถอนแล้วลงโทษจำคุก ในเวลาต่อมา โดยศาลรัฐธรรมนูญกับศาล สูงสุดคือสิ่งเดียวกัน ซึ่งจะสามารถจะใช้ มาตรการในการลงโทษทางอาญาด้วย

สิ่งหนึ่งที่จำเป็นแม้ว่ามีอยู่แล้ว คือ ในเชิงสถาบัน กลไกกติกาเขียนไว้ค่อนข้างมาก ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง แต่เมื่อเข้าสู่การปฏิบัติจริง มีปัญหาค่อนข้างมาก ทั้งในแง่ของการตีความและในแง่ของการมีสองมาตรฐาน การเลือกปฏิบัติหรือแม้แต่การมองว่าสิ่งที่เขียนดิ่งงามมันจะเกิดผลหรือไม่ ในรัฐธรรมนูญนอกจากมาตราที่บัญญัติเกี่ยวกับการที่รัฐจะต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์เผยแพร่ความรู้ที่เกี่ยวข้องการต่อต้านการทุจริต มีมาตราที่บัญญัติเกี่ยวกับการที่ประชาชนหากพบเห็นการกระทำของภาครัฐที่รู้สึกว่าจะไม่ยอมให้ดำเนินการต่อ ประชาชนมีสิทธิ์เข้าชื่อทักท้วงได้ หรือการที่รัฐไม่ทำก็สามารถเข้าชื่อทักท้วงได้ว่าควรจะทำอย่างไร สิ่งเหล่านี้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เพียงแต่มีเงื่อนไขอยู่ว่า ทั้งนี้เป็นไปตามที่กฎหมายที่เกี่ยวข้อง แต่หลายปีผ่านไปกฎหมายที่เกี่ยวข้องไม่ออกมาบังคับใช้กฎหมายบัญญัติไว้แต่ไม่มีกฎหมายรองรับและนำไปสู่การปฏิบัติ ถ้าแก้ไขรัฐธรรมนูญแล้วสำเร็จก็คงไม่ได้ใช้ทันที

ตั้งแต่รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ถูกยกเลิกก็ยังไม่เคยออกกฎหมายนั้น นอกจากนั้นยังต้องการการเสริมพลัง สิ่งที่สำคัญคือจะโยงกับประเด็นเรื่องนวัตกรรม พลังของการตรวจสอบ พลังของการที่จะมีความเข้มแข็งที่จะลดการทุจริตลดคอร์รัปชันลงได้ หวังไปที่พลังภาคประชาสังคมหรือภาคประชาชน แล้วพบว่าหากไปดูประสบการณ์ในต่างประเทศ ผู้ที่เข้มแข็งและทำให้เรื่องนี้ประสบความสำเร็จคือภาคประชาสังคม ภาคประชาชน หากภาคประชาสังคมประเทศไทยไม่อ่อนแอ เราจะมีกลุ่มที่เข้มแข็งมาก หลายประเทศในยุโรปที่คะแนน CPI ดีมาก แต่สำหรับในสังคมบ้านเรา ช่องทางกลไกที่จะทุจริตเปิดอยู่ทำให้เกิดเป็นภาระของคนที่ต้องการ

อยากจะออกมาแสดงพลังเกิดความท้อถอย จนบางคนถอยห่างออกไปหรือถูกดูถูกดูแคลน และก็อยู่ในสภาวะจำยอมไปกับสภาพที่เกิดขึ้น สิ่งที่ต้องเติมคือภาครัฐแค่เอาข้อมูลที่มีอยู่แล้ว ทำให้เข้าถึงง่ายแล้วจะมีคนที่พลังเข้มแข็ง หยิบไปใช้ประโยชน์เอง คือไม่ต้องไม่ ต้องไปสร้างเทคโนโลยีล้ำสมัย แต่ว่าทำให้ข้อมูลนี้ มันถูกหยิบไปใช้ประโยชน์ได้โดยพลังสังคม ที่เข้มแข็งอยู่แล้ว ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ต้อง ส่งเสริมมากแต่ยังไม่ถึงขั้นปิดกั้นพลังสังคม เข้มแข็งอยู่แล้ว รวมไปถึงหาโอกาสดีที่ให้ ประชาชนที่เข้มแข็ง แล้วเห็นโอกาสมากมาย ในหลายประเทศบางนโยบายสำเร็จได้เพราะว่า ประชาชนริเริ่มไว้ดี ภาครัฐเห็นโอกาสไป นำพลังตรงนี้ จากพลังที่เป็นของประชาชน เท่านั้นเองไม่เป็นทางการ กลายเป็นพลังที่เป็น ทางการ อย่างในกรณีในประเทศไทยมีตัวอย่าง

ที่เป็นรูปธรรมเมื่อครั้งหลังเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นที่จับตามองมาก สังคมไม่ชอบการทุจริต เลือกตั้ง สังคมไม่พอใจที่บัตรที่มาจากประเทศ นิวซีแลนด์ไม่ถูกนับคะแนน จนกระทั่งมี Platform ที่เรียกว่า change.org ประชาชน เข้าไปลงชื่อกันถึงแปดแสนรายชื่อ เพราะว่า ไม่พอใจการจัดการเลือกตั้งรอบนี้มาก และไม่ สุจริตเที่ยงธรรม แต่ผลคือไม่มีอะไรเกิดขึ้น นอกจากสำนักงาน กกต. ออกมาแถลงช่วงหนึ่ง แสดงให้เห็นว่าไม่มีกลไกที่จะไป เชื่อม บรรยากาศความรู้สึกของผู้คนที่อยากจะทำ หน้าที่ที่คลุมเครือ สุจริต โปร่งใส เห็นผลเป็น รูปธรรม แต่กลับปล่อยให้บรรยากาศที่คุกรุ่น ขึ้นมาแล้วก็จางหายไปเองตามระยะเวลา ไม่มี กลไกทางการที่จะไปหยิบฉวยเอาสิ่งเหล่านี้ มาทำให้มันงอกเงยแล้วกลายเป็นพลังที่จะเอา ไปใช้ตรวจสอบ

การมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของท้องถิ่นก็มีความสำคัญตั้งแต่ต้น ส่วนแรกกล่าวถึงเลือกตั้งท้องถิ่นไปสองรอบ หลังจากไม่ได้เลือกตั้งมานานพอสมควร สังเกตว่าทำไมคนมาใช้สิทธิไม่เยอะ ถ้าเทียบกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระดับชาติใน พ.ศ. ๒๕๖๒ รอบที่ผ่านมาอยู่ระดับมาตรฐานเดิม คนที่ไม่ได้เลือกมานานก็น่าจะอยากกลับมาเลือกอีกครั้ง คนที่ไม่เคยเลือกก็น่าจะอยากเลือก มีการแข่งขันกันอย่างดุเดือดเข้มข้น แต่ส่วนหนึ่งจะเห็นว่าสื่อกระแสหลักก็ไม่ค่อยออกข่าว ส่วนหนึ่งนักการเมืองท้องถิ่นอาจจะอยากทำให้บรรยากาศการเลือกตั้งเป็นเรื่องของการต่อสู้อันดุเดือดภายในพื้นที่ของตัวเอง ไม่อยากให้ใครเข้าไป เป็นภาพสะท้อนให้เห็นว่า ในเบื้องต้นก่อนที่จะไปถึงเรื่องของการเข้าไปมีส่วนร่วมกับเรื่องเงิน จะเห็นว่าการที่คนสนใจกับการเลือกตั้งท้องถิ่นน้อยไม่ว่าจะโดยเจตนาของผู้เลือกตั้งเองหรือโดยสภาพแวดล้อมที่ทำให้ประชาชนไม่สนใจน่ากังวลเพราะว่าเมื่อไปโยงกับเรื่องเงิน

เราจะพบว่าท้องถิ่นมีเงินเยอะพอสมควร องค์การบริหารส่วนจังหวัดในหลายที่มีงบประมาณหลายพันล้านบาท นักการเมืองระดับชาติบางคนถึงกับเปลี่ยนเส้นทางมาลงสมัครการเมืองระดับท้องถิ่น หมายความว่าท้องถิ่นต่างๆ มีความสำคัญมาก ทั้งในแง่ของการบริหารจัดการ การดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน รวมถึงการเอาทรัพยากรสำคัญคืองบประมาณมาใช้ ปัญหาคือที่ผ่านมาในการใช้งบประมาณผ่านกลไกแบบใด วางโครงสร้างไว้ดีทีเดียว คือ มีนายกเทศมนตรี

ที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรงไม่ว่าจะเป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเทศบาล และมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด กับสมาชิกสภาเทศบาลที่มาจาก การเลือกตั้ง โดยตรงเหมือนกัน โครงสร้างออกแบบมาว่า ผู้บริหารกับสภาท้องถิ่นตรวจสอบฝ่ายบริหาร รัฐบาลต้องมาแถลงนโยบายเองงบประมาณ มาอภิปรายต่อสภาเพื่อให้เกิดการตรวจสอบ แล้วถึงสามารถใช้งบประมาณได้ แต่ดูจาก พฤติกรรมการหาเสียงของผู้สมัครและ พฤติกรรมการลงคะแนนของประชาชนก็จะ รู้สึกว่ากลไกนี้ไม่น่าจะใช้ได้ เพราะเวลาเห็น นักการเมืองท้องถิ่นหาเสียงก็จะมีรูปผู้สมัคร แล้วก็โฆษณาเชิญชวนให้เลือก หมายความว่าเลือกนายๆ คนนี้ แล้วก็เลือกสมาชิกสภา ยกทีม แปลว่ากำลังชี้ชวนให้ประชาชนเลือก

ตั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายตรวจสอบเป็นพวก เดียวกัน แปลว่าจะไม่ถูกตรวจสอบถ้าประสบความสำเร็จทั้ง ๒ ด้าน ซึ่งในความรู้ความเข้าใจ ของประชาชนที่จะไปเข้าใจอย่างถ่องแท้ ว่ากลไกของท้องถิ่นควรจะเลือกแบบใด บางครั้ง ก็ยังมีข้อจำกัดอยู่ แล้วก็พบว่าพฤติกรรม ผู้คนก็จะสอดคล้องกัน เลือกผู้บริหารท้องถิ่น สภาที่เกิดขึ้นมันก็จะพบว่าเมื่อถึงเวลาที่ งบประมาณถูกใช้ในระดับท้องถิ่น ไม่ต้องกล่าว ถึงการมีส่วนร่วมแบบทางตรงที่คนจะเข้าไป คิดโครงการ จะเข้าไปช่วยว่าเงินก้อนนี้จะไป ลงทุนพัฒนาอะไร ทำโครงการอะไร แค่การรับรู้ ว่าตอนที่แปรรูปตั้งงบประมาณในรัฐสภานั้น ทำกันอย่างไร มีการตรวจสอบจริงจังเพียงใด ยังเป็นสิ่งที่ทำได้ยากในหลายพื้นที่

ไม่เคยมีการรณรงค์ให้เห็นความสำคัญว่าการเลือกตั้งแต่ละครั้งไม่ใช่แค่เลือกผู้บริหาร แต่มีฝ่ายตรวจสอบที่สำคัญมากคือฝ่ายสภาด้วย ถ้าประชาชนเลือกได้ดีก็จะเกิดการถ่วงดุลอำนาจกัน จะทำให้การใช้จ่ายงบประมาณหรือการดำเนินโครงการต่าง ๆ คุ่มค่า เพราะฉะนั้นถ้าพูดถึงการมีส่วนร่วมที่ประชาชนจะเข้าไปเกี่ยวข้อง กับเรื่องงบประมาณในท้องถิ่น อย่างแรกที่ต้องเปิดคือ การเปิดให้ประชาชนได้รับรู้กลไกการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะการทำงานของสภาท้องถิ่น เวลาที่อภิปรายเรื่องงบประมาณกับผู้บริหาร มีการถ่ายทอดการประชุมสภาท้องถิ่น การให้ประชาชนเข้าไปนั่งสังเกตการณ์การประชุมสภาได้คือท้องถิ่นที่ง่ายกว่าสภาระดับชาติอย่างที่สอง เมื่อรับทราบแล้วสิ่งที่อยากได้มากกว่านี้เป็นกลไกที่หลายคนชอบพูดถึงการทำงานงบประมาณแบบมีส่วนร่วม ตัวอย่างเช่น ประเทศบราซิลมีเทศบาลในเมืองไทยที่ทำเรื่องนี้ เช่นที่ขอนแก่น ก่อนที่จะให้ฝ่ายบริหาร

เสนอร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีเข้าสู่สภาที่จัดพื้นที่เวทีสอบถามประชาชนก่อน มีงบประมาณหลังจากที่กรายจ่ายประจำแล้ว มีงบประมาณอยู่เท่าไร เจริญประชาชนที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามาให้ความเห็นว่าเราจะนำไปใช้ทำอะไรบ้าง ช่วยรณรงค์ผลักดันให้ท้องถิ่นที่ใช้เงินจำนวนมากนำไปใช้ แล้วจึงค่อยไปถึงขั้นที่สาม คือ เมื่อตัดสินใจแล้วว่าจะทำสิ่งนี้ด้วยเงินจำนวนเท่านี้ กระบวนการตรวจสอบที่มักจะไม่ให้ความสำคัญ ถ้าเป็นโครงการที่ต้องไปให้เอกชนมาทำจัดซื้อจัดจ้าง มีตัวแทน

ประชาชนเข้ามาร่วมระหว่างดำเนินการ มีการให้ข้อมูลว่าบริษัทอะไรได้โครงการและกำลังทำอะไรอยู่ แล้วเสร็จเมื่อไร เปิดเผยข้อมูลให้คนรับทราบ ถ้าเห็นว่าอะไรไม่ถูกต้องก็จะได้ไปทักท้วง วางกลไกโรงเรียน กลไกในการเสนอความเห็นไว้ อย่างที่สาม เพื่อให้เกิดการตรวจสอบระหว่างที่โครงการต่าง ๆ ถูกดำเนินการ คือวิพากษ์วิจารณ์ ก็คือที่ผ่านมาและนำหนักมันจะไปเทที่อย่างหลัง คือไปตรวจสอบเมื่อโครงการเสร็จแล้ว หรือบางครั้งที่เสร็จแต่ยังไม่ทราบเรื่อง จนเกิดปัญหาขึ้นแล้วค่อยไปร้องเรียนมาตรวจสอบ ซึ่งเงินถูกใช้ไปแล้ว

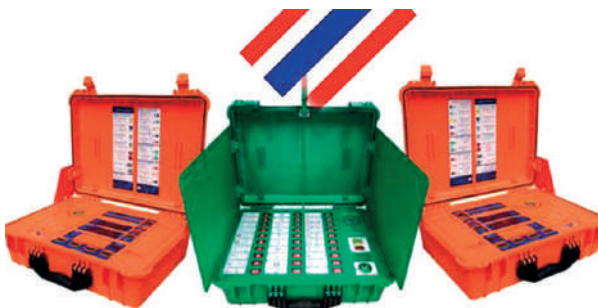
สำหรับในเรื่องเทคโนโลยีต่อความก้าวล้ำสมัย ส่วนหนึ่งผู้ที่ทำงานเรื่องป้องกันและปราบปรามการทุจริตมองว่าเป็นโอกาสที่จะช่วยในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้ยากขึ้น จึงมีผู้เสนอว่าให้ Blockchain เอามาแทนการเลือกตั้งที่ต้องไปคูหา เพราะว่า Blockchain สามารถเก็บความลับได้ไม่ต้องกังวลว่าจะมีการรั่วไหล ปัจจุบันเมื่อกล่าวถึงเรื่องการทุจริตทางการเมือง โดยเฉพาะเรื่องการซื้อสิทธิ์ขายเสียงถือว่าล้ำสมัยไปแล้ว การทุจริตในปัจจุบันนี้ซื้อเสียงกันยกหน่วย แม้กระทั่งซื้อกันยกเขตหรือองค์กร ถึงขั้นว่าให้คะแนนที่นับกันแต่ละหน่วย เมื่อรวมผลแล้วประกาศผล

ถ้าอย่างนั้นเพื่อตัดวงจรของการเดินทางของคะแนนที่ต้องใช้คนชนทึบผลกระทขมารวมคะแนนที่เขตแล้วนับ ใช้คอมพิวเตอร์ซึ่งไม่รู้ใครจะไปเปลี่ยนตัวเลขอย่างไรก็ได้ ถ้าไม่มีคนตรวจสอบแล้วใช้ Blockchain เป็นต้น เพียงแต่ว่าสุดท้ายเจอเรื่องนี้ ก็จะรู้สึกไม่ไว้วางใจระบบ ที่ไม่สามารถจับต้องได้ ระบบกระดาษในการลงคะแนนบัตรลงคะแนนยังเห็นและจับต้องได้ เมื่อลงคะแนนแล้วหยอดลงไปโนหีบ ตอนนับคะแนนได้ไหม จริงหรือไม่ตอนที่รวมผลจากหน่วย ถ้าตามต่อไปที่เขตเมื่อไปลงคะแนนแล้วถูกต้องหรือไม่ คะแนนออกมามันตรงกันไหม ขอยกตัวอย่าง เมื่อครั้งรณรงค์ทำงานร่วมกับกลุ่มภาคประชาสังคมได้ทำการร่วมกันนับคะแนนเลือกตั้งแบบคูขนาน คือ ถูกใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากในการเลือกตั้งประธานาธิบดีในฟิลิปปินส์ เมื่อภาคประชาชนเข้าไปนับคะแนนคูขนานกับสำนักงาน กกต. ประชาชนก็ไปนั่งนับคะแนนด้วย แล้วเอาข้อมูลมาดูกัน บ่งชี้ออกมาว่าสิ่งที่ประชาชนนับคะแนนกับสิ่งที่เจ้าหน้าที่นับคะแนน เจ้าหน้าที่นับคะแนนเข้าข้างประธานาธิบดี ประชาชนมีหลักฐานจากการนับคูขนาน ประชาชนจึงนำสิ่งนี้ไปยืนยันไปเผยแพร่ให้เห็นว่ามีการทุจริตกัน ประชาชน

ที่เป็นอาสาสมัครนับแสนคนไปช่วยกันนับคะแนนทั่วประเทศ คะแนนออกมาอย่างเป็นทางการกับคะแนนของประชาชนต่างกันโดยสิ้นเชิง ซึ่งแปลว่ารัฐบาลทุจริต เพิ่มพลังให้คนที่ออกมาต่อต้านรัฐบาลมีพลังในการที่จะไปขับไล่ สุดท้ายประธานาธิบดีมาร์กอสจึงต้องลงจากอำนาจ เป็นต้น

สำนักงาน กกต. เป็นผู้รณรงค์ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๘ ชวนให้ประชาชนมาเป็นผู้ตรวจสอบมีส่วนร่วมให้ประชาชนไปถ่ายรูปตามหน่วยเลือกตั้งตอนที่นับคะแนน ประเทศไทยมีปัญหากับความเชื่อถือของระบบ สำนักงาน กกต. เป็นผู้รณรงค์ ถ้าไม่เป็นที่เชื่อถือเชื่อมั่นของประชาชน สำนักงาน กกต. ก็มีการพัฒนาเพื่อแก้ไข ยกตัวอย่างเช่น เครื่องลงคะแนนประชาชนเลือกหมายเลข ๑ เมื่อยืนยันแล้วว่าเลือกหมายเลข ๑ ก็พิมพ์สลิปออกมาเพื่อยืนยันแล้วนำสลิปใส่กล่อง ถ้าเลขที่คอมพิวเตอร์นับเปรียบเทียบกับเลขที่คนนับ หากประชาชนรู้สึกว่าจะตรงกันก็เปิดกล่องมายืนยันกันได้ เป็นปัญหาทั่วโลกไม่ใช่เฉพาะสำนักงาน กกต. ของประเทศไทย ความเชื่อมั่นต้องมาก่อน เมื่อนำเทคโนโลยีมาใช้คนจะกังขาว่าคอมพิวเตอร์ประมวลผลตรงหรือไม่กับสิ่งที่เลือก และถ้าเป็นคอมพิวเตอร์

สุจริต โปร่งใส และเที่ยงธรรม

แบบออนไลน์ อาจถูกแฮกเกอร์ป่วนระบบหรือไม่ในสหราชอาณาจักร ฟินแลนด์ เยอรมัน ไปถึงขั้นที่ศาลรัฐธรรมนูญตัดสินว่าขัดกับรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะออนไลน์ ประเด็นคือหลาย ๆ ประเทศทำเป็นลักษณะ Pilot Project แล้วทดลองทำกับท้องถิ่นขนาดเล็ก เพราะรัฐธรรมนูญบางประเทศไม่อนุญาต แต่บางประเทศอนุญาต แต่ก็ทำไม่สำเร็จเนื่องจากว่าลองทำเสร็จ เมื่อถามประชาชนว่าจะให้เปลี่ยนจากกระดาษมาเป็นเครื่องลงคะแนนหรือไม่ ประชาชนไม่ยอมรับ มีงานวิจัยยืนยันว่าเมื่อสอบถามประชาชนว่าเชื่อมั่นกับระบบการลงคะแนนแบบไหนมากกว่ากัน การวิจัยล่าสุด

บอกว่ากระดาษไว้ใจได้มากที่สุด เป็นต้น เมื่อกล่าวถึงเรื่องนำเทคโนโลยีมาใช้จึงเป็นดาบสองคม อย่างแรกปรารถนาดีว่ามีเทคโนโลยีที่จะมาช่วยป้องกันการทุจริตหรือความผิดพลาดของมนุษย์แบบไม่ตั้งใจได้ แต่ว่าในขณะเดียวกันเป็นการเปิดโอกาสใหม่ให้คนที่เข้าถึงเทคโนโลยีได้มากกว่าหยิบฉวยเอาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ซึ่งไม่ค่อยน่าไว้วางใจโดยเฉพาะในเรื่องการเมืองที่เดิมพันสูง คะแนนแต่ละคะแนนมีความหมายแม้แต่ ๑ คะแนนสามารถเปลี่ยนรัฐบาลได้เลย ประชาชนไม่ยอมเพราะว่ามีความกังวลกับความน่าเชื่อถือของระบบ

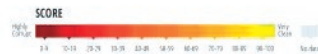

CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX 2020

ASIA PACIFIC

45/100

AVERAGE SCORE

SCORE	COUNTRY/TERRITORY	RANK	SCORE	COUNTRY/TERRITORY	RANK
94	New Zealand	1	38	Timor-Leste	86
85	Singapore	3	37	Sri Lanka	94
77	Australia	11	36	Indonesia	102
76	Hong Kong	11	36	Thailand	104
74	Japan	19	35	Vietnam	104
68	Bhutan	24	34	Mongolia	111
67	Taiwan	28	33	Philippines	115
63	Korea, South	33	31	Nepal	117
60	Brunei	35	29	Pakistan	124
58	Darussalam	37	28	Laos	134
57	Malaysia	57	27	Myanmar	137
49	Maldives	75	27	Papua New Guinea	142
43	Vanuatu	75	26	Bangladesh	146
42	China	78	21	Cambodia	160
42	Solomon Islands	78	19	Afghanistan	165
40	India	86	18	Korea, North	170

#cpi2020

www.transparency.org/cpi

This work from Transparency International (2020) is licensed under CC BY-ND 4.0

สำหรับในเรื่องค่าคะแนน CPI ค่าคะแนนนี้เป็นตัวเลขมาตรฐานของประเทศไทยในหลายปีที่ผ่านมา มีบางปีได้ค่าคะแนนสูงขึ้นมา แต่โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ระดับต่ำกว่า ๕๐ มาตลอด ในสภาวะที่การเมืองเป็นแบบการเมืองเปิด ช่วงหลัง พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นต้นมา มีการแข่งขันทางการเมือง มีการเลือกตั้ง มีประชาธิปไตย แต่คะแนนไม่ดี สังคมจะโทษว่าเป็นเพราะรัฐบาลประชานิยม นักการเมืองมีบทบาทเต็มที่ แต่เมื่อเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมาสู่ระบอบปิด หลัง พ.ศ. ๒๕๕๗ คาดหวังว่ารัฐบาลที่มาจากการยึดอำนาจจะทำให้ความสำคัญกับการจัดการการทุจริตคอร์รัปชัน เพราะมาปฏิรูปประเทศ คาดหวังให้มีรัฐธรรมนูญในการ

ป้องกันและปราบปรามทุจริต คะแนนของประเทศไทยปีล่าสุดน่าสนใจ เพราะนอกจากไม่ดีขึ้นแล้ว ยังมีแนวโน้มจะลดลงด้วยซ้ำ ทุกองค์กรที่เป็นภาครรัฐต้องตื่นตัวสนใจ ควรถูกหยิบเข้าไปพูดคุยในยุทธศาสตร์ชาติ ในแผนปฏิรูปประเทศ หรือในคณะรัฐมนตรี ในทุกวงการ เสียงดังมากขึ้นก็เริ่มรู้สึกว่าจะทำอะไรให้คะแนน CPI สูงขึ้น อย่างน้อย ๓๖ คะแนน ปีหน้า ๔๐ คะแนน และในปีต่อไป ๔๕ คะแนน ถึง ๕๐ คะแนน โดยค่าคะแนน CPI เป็นคะแนน Perception Index แปลว่าเป็นคะแนนของการรับรู้ของผู้คน เป็นทัศนคติของผู้คน CPI เขาเอาคำถามที่ประเทศต่าง ๆ มีการสำรวจกัน แล้วก็นำไปเปรียบเทียบ

แปลงในคะแนนคนที่เห็นด้วยกับการทุจริตบางส่วนเพื่อให้งานสำเร็จมีก็เปอร์เซ็นต์คิดเป็นค่าคะแนนเท่าไร แปลว่าอาจจะไม่ต้องไปดูในข้อเท็จจริงว่ามีคดีทุจริตมากน้อยเพียงใด นักการเมืองทุจริตปีละกี่บาท แต่วัดกันที่ความรู้สึกของประชาชน บางประเทศนักการเมืองทุจริตไม่มาก แต่ประชาชนรู้สึกว่ามีมาก ประชาชนไม่ยอม เพราะฉะนั้นประชาชนมีความคาดหวังสูงแต่ค่าคะแนนต่ำนั้นเมื่อดูค่าคะแนน CPI ต้องแก้ไขทยให้ดีขึ้น สมมุติว่าเป้าหมายคือจะทำอย่างไรให้ประชาชนมีความรู้สึกทัศนคติที่มีต่อการป้องกันและการปราบปรามการทุจริตของประเทศให้ดีขึ้นก่อน อย่าไปคิดว่าจะลด

คดีทุจริต มองกลับกันบางคนบอกว่าต้องลดคดีทุจริต ถ้าเป็นภาครัฐทั่วไป ข้าราชการประจำท้องถิ่นจะคิดแบบนี้ได้อาจจะดี แต่ถ้าเป็นภาคการเมืองโดยเฉพาะประเทศไทย ถ้าไปถามคนไทยอยากจะให้ประเทศไทยเมื่อพบคดีทุจริตนักการเมือง แล้วอยากให้ให้นักการเมืองถูกมาดำเนินคดีและลงโทษจริง คิดว่าคนไทยคาดหวังแบบนี้ แปลว่าถ้าเราอยากทำให้ CPI เพิ่มขึ้น ในกรณีการเมืองอาจจะต้องเพิ่มคดีทุจริตทางการเมืองให้มากขึ้น

เพราะที่ผ่านมาประชาชนรับรู้ว่ามี การทุจริตเกิดขึ้น เกาหลีใต้ที่สำเร็จเพราะว่า นักการเมืองละอายถึงขั้นฆ่าตัวตาย มีตัวอย่าง นักการเมืองที่เจอกับคดีทุจริตและถูกตัดสิน เขาละอายใจต่อสังคมโดยแสดงความรับผิดชอบ ประเทศไทยจะมีนักการเมืองเช่นนั้นหรือไม่ สังคมต้องช่วยกันขุดคดีนักการเมืองขึ้นมา ชำแหละและจัดการอย่างจริงจัง เพื่อให้ การรับรู้ของผู้คนที่ม่ต่อกระบวนการตัดสิน คดีความของนักการเมือง ไม่มีอภิสิทธิ์ ไม่มีสอง มาตรฐาน ไม่ใช่เครื่องมือทางการเมือง มีความ รวดเร็ว ถูกต้อง ทั้ใจ ได้ผล คนที่ทุจริตไม่มี ที่ยืนในเวทีการเมืองแบบนี้ ค่าคะแนน CPI ขึ้น อย่างแน่นอน

ทุกวันนี้หากกล่าวถึงในเชิงนวัตกรรม ต้องมีความพยายามทำในหลายรูปแบบ ในหลายวัตถุประสงค์ อย่างหนึ่งที่มีมักจะพูด กันถ้าจะสร้างวัฒนธรรมการต่อต้านทุจริต ส่วนหนึ่งต้องไปแก้ที่ระดับความตระหนักรู้ ความตระหนักถึงปัญหาของผู้คน มีนวัตกรรม ประเภทที่อยากจะปลูกฝังค่านิยมให้กับเยาวชน คนรุ่นใหม่ เช่น การทำเป็นเกม มีบอร์ดเกม การทำเป็นเกมออนไลน์ ที่ไปกระตุ้นจิตสำนึก หรือเป็นเกมอย่างล่าสุดที่พัฒนาร่วมกับ หลาย ๆ ฝ่าย คือจะเลือกตั้งท้องถิ่น ก็ทำเกม ท้องถิ่นมาเป็นบอร์ดเกมนี้ แต่ไม่ได้มองว่า จะต้องเลือกตั้งอย่างเดียว ไม่ได้มุ่งเรื่องทุจริต อย่างเดียว มุ่งให้เห็นความสำคัญว่าทำไมท้องถิ่น

มีความสำคัญขนาดไหนถ้าจะเลือกใครเข้ามาบริหาร อยากรู้เห็นว่าการเมืองจะพัฒนาไปถึงจุดไหน จะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างไร ตอนนี้สำเร็จออกมาแล้ว อยู่ระหว่างการผลิต มีชุดที่มันเป็นตัวต้นแบบอยู่ ๔ - ๕ ชุด ได้ทดลองไปแล้วในหลายพื้นที่ ล่าสุดก่อนเลือกตั้งเทศบาลก็ไปอุบลราชธานี ต่อไปถ้าสำเร็จออกมาแล้วก็จะทำจะขยายผลต่อ เราก็จะพบว่ามีการกิจกรรมคล้ายกับโครงการโตไปไม่โกง แต่จะเป็นกิจกรรมที่ไป Training คนที่เข้ามาสู่

การอบรมและมีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติจริงด้วย โครงการ Project Citizen ของสถาบันพระปกเกล้าที่ทำมา ๒๐ ปี ก็คล้ายกัน คือพยายามจะสร้างโครงการบางอย่างที่ไม่ใช่แค่มารับความรู้อย่างเดียวต้องได้ลงมือปฏิบัติและสิ่งที่ทดลองทำนำไปสู่ของจริงด้วย ตอนนี้กำลังพูดคุยกับหน่วยงานบางหน่วยงานในเรื่องสุขภาพ ซึ่งมีความสนใจทำเกี่ยวข้องกัน ตอนนี้คือเรื่องสุขภาพจะเป็นต้นแบบไปก่อนเรื่องฝุ่น PM 2.5 นำเรื่องแนวคิดสายเทคโนโลยี

นำมาประยุกต์ใช้กับกระบวนการริเริ่มนโยบายสาธารณะ นำมาผนวกกันทำให้มีบรรยากาศและสีสันมากขึ้น เป็นค่ายที่ไม่ใช่แค่ค่ายเรียนรู้ จำเป็นต้องเอาคนที่เป็นคนกำหนดนโยบายหรือต้องรับนโยบายไปสู่การปฏิบัติ มารับรู้มาร่วมตั้งแต่ต้น ระบุปัญหาว่าการต่อต้านคอร์รัปชันมีปัญหาอะไรบ้าง มีกลไกระบบที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันได้อย่างแท้จริง แต่ว่าติดขัดด้วยปัญหาข้อต่าง ๆ ต้องช่วยกันคิด เป็นความพยายาม

ที่กำลังพัฒนาว่าจะนำแนวคิดเรื่องนวัตกรรมไปสู่กระบวนการสร้างการเรียนรู้ได้อย่างไร และปลูกฝังเรื่องค่านิยม หวังว่าในระยะยาวจะเปลี่ยน เวลาที่เรากล่าวถึงนวัตกรรมในเชิงการเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ สิ่งที่แตกต่างกันทำได้สำเร็จแต่โอกาสจะสำเร็จยากก็คือ วิธีคิดเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ถ้าจะโยนไปสู่เรื่องของ การต่อต้านการทุจริต การป้องกันการทุจริต ไม่ว่าจะมินวัตกรรมดีเพียงใด อุปสรรคคือวิธีคิด เข้าถึงข้อมูล วันนี้นี้ระบบข้อมูลเป็น Big Data เข้าถึงข้อมูลภาครัฐที่มันเป็น Big Data ได้มากเพียงใด ทุกวันนี้ขออยากได้ข้อมูลผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งคนไปขอร้ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บางแห่งให้ข้อมูล แต่มีบางแห่งไม่ให้ข้อมูล หรือไม่อำนวยความสะดวกให้ ทั้ง ๆ ที่เทคโนโลยีทันสมัย ทุกองค์กรมีเว็บไซต์ตัวเอง มี Social Media ขององค์กร สแกนไฟล์ PDF ไว้บนหน้าเพจก็สามารถทำได้ ทำไมต้องไปขอข้อมูล วิธีคิดในเรื่องของรัฐบาลแบบเปิด Open Government ต้องส่งเสริม ในขณะที่เดียวกันต้องเป็นการที่ประชาชนรู้สึกว่าการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ เป็นเรื่องที่ดี เป็นเรื่องที่เจ้าของเรื่องต้องสนับสนุนให้เกิดขึ้น ไม่กลัวการตรวจสอบ ต่อให้

สังคมมินวัตกรรมดีเพียงใด แต่ถ้าวัฒนธรรมความคิดของคนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ ยังไม่เปิดกว้าง ระบบต่าง ๆ ยังไม่เอื้อต่อการเข้าถึงข้อมูล ยังมีอุปสรรคทั้งในแง่ตัวบุคคล ทั้งในแง่ของค่าใช้จ่าย ในการเข้าถึงข้อมูล เป็นภาระของคนที่ยากเข้ามามีส่วนร่วม มันก็พลดล็อกไม่ได้เพราะฉะนั้นนวัตกรรมมีคนพยายามทำหลายเรื่องเพียงแต่ว่ามีอุปสรรคที่สังคมอยากให้เกิดการปลดล็อกอยู่

รองศาสตราจารย์ ดร.ยุทธพล อิศรชัย*

ประเด็นการยอมรับของสังคมหากมีการทุจริตแต่ขอให้มีผลงาน โดยทั่วไปคนในสังคมมักจะมองว่าทั้งสองอย่างไปด้วยกันไม่ได้ ถ้าอยากจะมีผลงานก็ต้องมีทุจริตบ้างไม่เป็นไร ถ้าในภาพรวมผลงานสำเร็จ ถือว่าดีหรือว่าบางคนก็บอกว่าถ้าต้องการจะให้ปราบปรามการทุจริตหรือว่าทำให้เกิดความ

โปร่งใสก็อาจจะทำงานไม่ได้ไม่มีผลงานอะไรออกมา สังคมมักจะคิดแบบนี้ เพราะฉะนั้นถ้ามีแบบสอบถามคงไม่ใช่เรื่องแปลก *ตรงนี้ไม่ใช่ค่านิยมที่ถูกต้อง เพราะว่าสองอย่างนี้ทั้งเรื่องของไม่ทุจริต และเรื่องประสิทธิภาพประสิทธิผล ต้องไปด้วยกัน ซึ่งเรียกว่า “ความมีธรรมาภิบาลทางการเมือง”* ซึ่ง

* นิติศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รัฐศาสตรบัณฑิต (การปกครอง), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การปกครอง), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต เศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารการจัดการ, มหาวิทยาลัยบูรพา

รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

กระบวนการในการเกิดธรรมาภิบาลต้องเกิดในระดับหน่วยงาน ระบบราชการต่าง ๆ หากปล่อยให้ค่านิยมที่ผิดในสังคมมันมีมากขึ้น ขยายตัวมากขึ้น จะเท่ากับว่าเรื่องการทุจริตนั้น จะกลายเป็นสิ่งที่ปกติวิสัยกระทำกัน (New Normal) เกิดสภาพแบบนี้มันไม่เป็นผลดีต่อสังคมในภาพรวม ต้องกลับมาทบทวนแล้วถึงวิธีคิดใหม่ว่าความสุจริตกับเรื่องประสิทธิภาพ และประสิทธิผลไปด้วยกันได้ จะทำอย่างไรที่ทำให้งานออกมามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และในขณะเดียวกันก็ไม่มีเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน ต้องปรับความคิดใหม่ในเรื่องการป้องกันและปราบปรามการทุจริต วันนี้เรื่องการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างแล้ว ไม่ได้เป็นปัญหาที่ตัวบุคคล พบว่าสาเหตุในเชิงโครงสร้างที่ทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันขึ้น เช่น โครงสร้างของรัฐที่มีลักษณะการรวมศูนย์อำนาจ ทำให้การตัดสินใจอยู่กับคนเพียงไม่กี่คนหรือคนเพียงไม่กี่กลุ่มแล้วเมื่อการตัดสินใจอยู่กับคนจำนวนน้อย โอกาสที่จะทำให้เกิดการทุจริตก็เป็นไปได้

ในเชิงปรัชญาการเมืองต้องถกเถียงกัน ในทางวิชาการว่าตกลงจะให้อำนาจกับใคร ระหว่างคนจำนวนน้อย ซึ่งอาจจะเป็นคนดี มีศีลธรรม หรือว่าจะให้อำนาจกับเรื่องของกรมักโล เช่น กฎหมายระบบการตรวจสอบที่ดี ในการที่จะมาถ่วงดุลกับเรื่องการใช้อำนาจ แต่อย่างไรก็ตามในการเมืองยุคใหม่การที่จะไปฝากความหวังไว้กับคนดีมีศีลธรรม อาจจะไม่ตอบโจทย์ของการเมืองในยุคนี้มากนัก ในยุคปัจจุบัน สิ่งสำคัญคือการสร้างระบบการตรวจสอบที่ดีมากกว่า เรื่องของการกระจายอำนาจไม่ทำให้เกิดการรวมศูนย์ การกระจายการตัดสินใจและเพิ่มกลไกในการตรวจสอบก็จะทำให้การแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างเกิดขึ้น

ประเด็นที่ ๒ โครงสร้างลักษณะสังคมที่เป็นสังคมเชิงอุปถัมภ์ ตรงนี้สังคมจะเปลี่ยนได้อย่างไร เนื่องจากลักษณะทางสังคมวิทยาลัยลักษณะทางวัฒนธรรมเอื้ออำนวยต่อสิ่งเหล่านี้ทำอย่างไรให้เรื่องระบบอุปถัมภ์ออกมาใช้ในเชิงบวกมากกว่าที่จะเป็นเชิงลบทำอย่างไรให้เกิดการแยกพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะ จะทำอย่างไรให้เกิดเรื่องการตรวจสอบกันเองในภาคประชาสังคมโดย

ไม่รอเพียงแค่การตรวจสอบโดยใช้กลไกทางกฎหมาย หรือในการตรวจสอบในทางการเมืองเท่านั้น เพราะถ้าจะไปตรวจสอบกฎหมาย ต้องรอหลักฐาน ซึ่งอาจไม่ปรากฏให้สามารถตรวจสอบได้ เพราะฉะนั้นการตรวจสอบในภาคประชาชนจึงเป็นอีกส่วนหนึ่ง เพราะเป็นการแก้ปัญหาในเชิงโครงสร้าง ซึ่งจะทำให้การทุจริตคอร์รัปชันได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง

เรื่องที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ต้องสร้างวัฒนธรรมที่เอื้ออำนวยต่อประชาธิปไตย ด้วย กระบวนการในการสร้างวัฒนธรรมเพื่ออำนวยความสะดวกเป็นประชาธิปไตยก็ต้องปลูกฝังกันในหลาย ๆ เรื่อง เช่น เรื่องหลักนิติธรรม The Rule of Law แต่ในสังคมไทยอยู่ในภาวะ Rule of man คือหลักของคนที่มีอำนาจหากยังไม่แก้ไข ความเป็นประชาธิปไตยไม่เกิดขึ้นอย่างแน่นอน เพราะหลักการของความเป็นประชาธิปไตยกับหลักนิติธรรมต้องไปด้วยกัน ถ้าไม่มีความเป็นประชาธิปไตยหลักนิติธรรมก็เกิดขึ้นไม่ได้ ในสังคมซึ่งไม่มีหลักนิติธรรมประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นก็เป็นประชาธิปไตยแค่เปลือกนอก เช่น แม้จะมีการเลือกตั้ง แต่โดยเนื้อหาแก่นแท้ไม่ใช่ประชาธิปไตยที่เน้นถึงเรื่องการพิทักษ์สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชน หรือว่าสิทธิของประชาชนในการที่จะเข้าไปตรวจสอบ ในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตย การเสริมสร้างหลักนิติธรรมในสังคม จึงเป็นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งในการที่จะมาช่วยถ่วงดุลกับความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ในสังคมไทย ทำให้เกิดการมองในการแยกส่วนว่าอะไรเป็นสิ่งที่ เป็นพื้นที่สาธารณะ อะไรคือสิ่งที่ เป็นพื้นที่ส่วนบุคคล จะเห็นได้ว่าพื้นที่ทั้งสองอย่าง

ทับซ้อนกัน เกิดสิ่งที่เรียกว่าผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) เพราะฉะนั้น เป็นประเด็นปัญหาในเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรม ส่วนหนึ่งต้องมีการเสริมสร้างให้เกิดการแยกพื้นที่ ทำให้เข้าใจว่าอะไรคือสิ่งที่ได้รับจากประโยชน์สาธารณะ อะไรคือสิ่งที่ได้รับจากผลประโยชน์ส่วนบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้ต้องอาศัยหลายอย่าง ทั้งกลไกในการสร้างความเป็นพลเมือง การหล่อหลอมกล่อมเกล่าในทางสังคม บทบาทของสื่อมวลชน และองค์กรอิสระต่าง ๆ

ประเด็นในระยะยาวที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ สถาบันทางการเมืองในยุคปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง หรือองค์กรอิสระต่าง ๆ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นหลังสถาบันทางการเมืองแบบดั้งเดิม หากย้อนกลับไปดูต้นกำเนิดของประเทศไทยในลักษณะของความเป็นรัฐสมัยใหม่ใน พ.ศ. ๒๔๓๕ ความสัมพันธ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้น ชุดแรก ๆ ไม่ใช่สถาบันทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย แต่เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสืบเนื่องมาจากในอดีต เช่น การเกิดระบบราชการต่าง ๆ ให้ตลกค้ำความคิดวัฒนธรรมค่านิยมขององค์กรต่าง ๆ ซึ่งยังสืบเนื่องมาจากเดิมจนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. ๒๔๓๕ อยู่ในภาวะที่เรียกว่ากลไกรัฐใหม่ ในระบอบการเมืองเก่า แต่เมื่อเข้าสู่ พ.ศ. ๒๔๗๕ จากระบอบประชาธิปไตยและเกิดความไม่สมดุล เพราะกลับด้านกัน และกลายเป็นกลไกรัฐเก่า ในระบอบการเมืองใหม่ เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าสถาบันทางการเมืองใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในระยะหลังนั้นไม่สามารถแก้ปัญหาในเรื่องการทุจริตคอร์รัปชัน หรือแม้กระทั่งการจัดแยกพื้นที่ส่วนตัวกับพื้นที่สาธารณะ การใช้อำนาจส่วนบุคคลต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยพัฒนาการทางสังคมไทยพอสมควรในการที่จะทำให้อะไรก็กลายเป็น

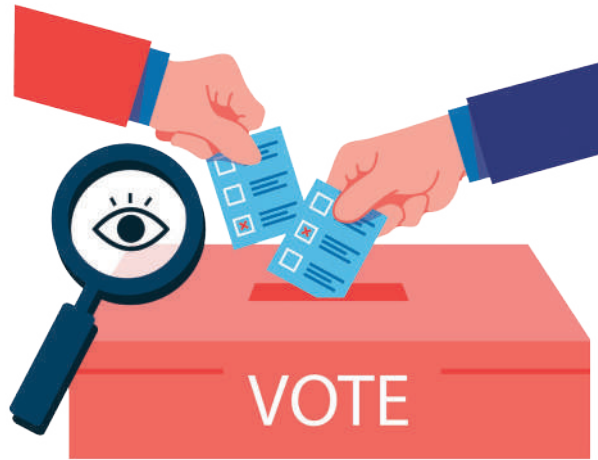
การเสริมสร้างหลักสูตรต่าง ๆ เช่น โตไปไม่โกง สภาพแวดล้อมทำให้คนทุจริต ปัญหาในเชิงโครงสร้างไม่ได้รับการแก้ไขแม้จะบอกว่ไปเสริมสร้างหลักสูตร เป็นวิธีคิดปกติของสังคมไทย เมื่อเกิดปัญหาก็จะบอกว่าต้องไปแก้ที่ระบบการศึกษา ซึ่งระบบการศึกษามีปัญหาจริง ๆ แต่ระบบการศึกษาที่มีปัญหาในส่วนหนึ่งก็เป็นเพราะว่าวิธีคิดจากความเป็นราชการที่ไปครอบระบบการศึกษาด้วย เพราะฉะนั้นในการกำหนดหลักสูตร การสร้างหลักสูตรต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมหรือสภาพความเป็นจริงเป็นอย่างนั้นใหม่ เมื่อออกนอกห้องเรียนไม่เป็นเหมือนในห้องเรียน เป็นสิ่งที่เราต้องเสริมสร้างภาพใหญ่ของสังคมด้วยกับการที่จะบอกว่ามีหลักสูตรจะทำให้โตไปไม่โกง ในยุคสมัยนี้ หลายคนบอกว่าเขาก็จะให้โตไปไม่โกง พอออกมาเขาก็เห็นผู้ใหญ่โกง ไม่มีตัวอย่างเป็นภาพในเชิงบวก ประเด็นที่อาจจะทำได้ในการจัดทำหลักสูตรหรือว่าการจัดเสริมสร้างเรื่องของความคิดเรื่องของการสร้างวัฒนธรรมค่านิยมใหม่ ในสภาพความเป็นจริง

ต้องสามารถขับเคลื่อนในสิ่งเหล่านี้ได้ด้วย แต่ไม่ใช่เป็นเพียงการทำในเชิงรูปแบบการทำในเชิงสะท้อนให้เห็นว่านี่ก็คือการพยายามวางรากฐานในการแก้ปัญหาการคอร์รัปชันในประเทศไทย ด้วยการมีหลักสูตรมีการศึกษามีการรณรงค์ในเรื่องต่าง ๆ เรื่องของการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันหลายครั้งถูกหยิบยกเอามาใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง เป็นการสร้างมายาคติทางการเมือง เป็นนวัตกรรมเป็นเครื่องมือในการที่จะมาทำลายล้างการเมือง เพราะฉะนั้นมีหลายครั้งมีการกล่าวถึงประเด็นเหล่านี้ ซึ่งไม่ได้เกิดอย่างจริงจัง แต่มันถูกใช้ในสถานการณ์ เป็นเครื่องมือทางการเมืองมากกว่า ถ้าจะใช้อย่างจริงจังต้องกล่าวถึงในองคาพยพภาพรวมทั้งสังคม เฉพาะเป็นแค่หลักสูตรไม่พอ ต้องทำให้เกิดการเสริมสร้างค่านิยมเหล่านี้ในทางสังคมด้วยกลไกต่าง ๆ

สังคมต้องปรับวิธีคิดในเรื่องของการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ไม่มองว่าเป็นปัญหาส่วนบุคคล แต่ต้องมองในเชิงโครงสร้าง เป็นวิธีคิดของผู้มีอำนาจในการที่จะออกแบบกลไกต่าง ๆ ต้องปรับวิธีคิดก่อน ปัญหาส่วนบุคคลมีแต่ไม่ใช่จุดใหญ่ แต่ว่าการคอร์รัปชันเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่ต้องใช้การแก้เชิงโครงสร้างเป็นหลัก แต่ส่วนการแก้เชิงบุคคลคือส่วนที่จะต้องสนับสนุนเข้ามาอีกทั้งจะต้องมองในเรื่องของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือการตรวจสอบว่าเป็นปฏิปักษ์กับอำนาจรัฐ ส่วนใหญ่ก็จะมองว่าเป็นปฏิปักษ์กับอำนาจรัฐ จะขอข้อมูลจากภาครัฐยากมาก ต้องมองว่านี่คือคนที่เขาจะเข้ามาช่วยในการที่จะส่งเสริมสนับสนุนการทำงานภาครัฐ ไม่ใช่มองว่านี่เป็นปฏิปักษ์อำนาจรัฐ และสุดท้ายต้องมีการใช้นวัตกรรมสมัยใหม่เข้ามาในการที่จะก้าวให้ทัน ไม่ทำให้การตรวจสอบล่าช้า นวัตกรรม

สมัยใหม่ไม่ใช่เฉพาะเทคโนโลยี นวัตกรรมคือ ทั้งเรื่องของระบบความคิด วิธีคิด แนวความคิด และนำไปสู่เครื่องมือ คือ เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ถูกนำมาใช้ เพราะฉะนั้นคือ กระบวนการในการที่ทำให้การตรวจสอบไม่ล่าช้า และถ้าองค์กรในการตรวจสอบทำงานล่าช้า ทำอย่างไรก็ไม่มีทางที่จะตรวจสอบได้ สิ่งเหล่านี้เป็นสามประเด็นหลักที่จะต้องมีการขับเคลื่อน

การตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันในมิติเรื่องกฎหมายอย่างเดียว การไปไล่เรียงดูพยานหลักฐานเอกสารโดยที่สุดท้ายแล้วคนทุจริตตัวจริงไม่มีชื่อในนั้น และคนที่จะต้องกลายเป็นเหยื่อของกระบวนการเหล่านี้ต่างหากที่จะต้องได้รับผลหรือรับเคราะห์กรรม จากกรณีที่เกิดขึ้น การคอร์รัปชันต้องมองอย่างรอบด้าน แต่นักการเมืองทุจริตยังได้รับเลือกตั้ง เพราะว่ามันมีประเด็นหลายอย่างที่เกี่ยวข้อกับปัจจัยในการตัดสินใจเลือกของผู้คนในพื้นที่ ประชาชนอาจจะถูกมองจากบุคคลภายนอกว่าเป็นเรื่องการทุจริต เป็นนักการเมืองที่ไม่มีคุณภาพ คนในพื้นที่บอกว่านี่คือนักการเมืองที่ช่วยเหลือประชาชน มีอะไรก็พึ่งพาอาศัยได้ การมองเรื่อง

การเมืองของคนแต่ละพื้นที่ไม่เหมือนกัน คนชั้นกลางก็จะมองว่าการเมืองที่โปร่งใสคือการมีนักการเมืองที่มีภาพลักษณ์ที่ดี คือสิ่งที่ต้องการ เพราะคนชั้นกลาง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาใคร คนชั้นกลางมี Connection ส่วนตัว แล้วคนชั้นกลางมีเพื่อนร่วมรุ่นที่เรียนหลักสูตรต่าง ๆ มาด้วยกัน รู้จักคนจำนวนมาก ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยนักการเมือง แต่ประชาชนที่อยู่ในต่างจังหวัดหรืออยู่ในชนบทห่างไกล ที่พึ่งได้ก็คือบรรดาหัวคะแนน หรือนักการเมืองที่เป็นผู้นำชุมชน ตรงนี้คือการมองการเมืองคนละมิติ เพราะฉะนั้นถ้าเอาความคิดแต่เฉพาะคนบางกลุ่มไปสวมในการอธิบายคนทั้งหมด จะอธิบายไม่ได้ และวิธีคิด

ตรงนี้ไม่สามารถทำให้เกิดการตรวจสอบจากภาคประชาสังคมที่เกิดขึ้นจริงจั้ง และท้ายสุดเมื่อภาคประชาสังคมไม่สามารถตรวจสอบได้ก็เกิดปัญหา ก็เป็นการตรวจสอบทางกฎหมายกฎหมายก็ต้องดูหลักฐานประกอบ ว่ามีผู้ใดทุจริตหรือไม่ นี่คือความบกพร่องหรือจุดอ่อนในกลไกการตรวจสอบของประเทศไทย

การตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณท้องถิ่น ต้องเริ่มตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ คือตั้งแต่กระบวนการของการเลือกตั้ง แล้วก็การเลือกตั้ง ก็คือการประเมินในการตรวจสอบทางการเมืองจากประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อไปสู่กลางน้ำ บทบาทสภาท้องถิ่นเป็นสิ่งที่สำคัญมาก แต่ปัจจุบันบทบาทส่วนใหญ่ก็มุ่งไปเฉพาะเรื่องของการผ่านงบประมาณในการจัดทำงบประมาณที่เรียกว่า Budget Power แต่จริง ๆ แล้ว สภาท้องถิ่นมีอำนาจหลายอย่าง แม้กระทั่งจะตรวจสอบติดตามการทำงานของหน่วยงานในส่วนภูมิภาคที่อยู่ในจังหวัดก็ทำได้ สอบถามความคืบหน้าอะไรก็ได้ สะท้อนเสียงร้องความต้องการของพี่น้องประชาชนในการแก้ปัญหาไปยังฝ่ายบริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถทำได้ทั้งหมด แต่อำนาจ

เหล่านี้แทบไม่เคยใช้และยิ่งโดยเฉพาะเป็นกลุ่มการเมืองที่มาจากกลุ่มเดียวกันฝ่ายเดียวกัน กลไกการตรวจสอบตัวนี้มันจะมีสิ่งที่เรียกว่าอำนาจแฝงในการที่จะทำให้การตรวจสอบไม่เกิดขึ้นจริงระหว่างฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติในท้องถิ่น และปลายน้ำจะเป็นเรื่องที่ประชาชนเข้าไปตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ อย่างที่บอกว่าเรื่องที่เขาถึงยากเป็นเรื่องเชิงเทคนิค แล้วที่สำคัญหากจะกล่าวถึงทั้งระดับชาติและท้องถิ่น มีตัวแบบที่น่าสนใจในต่างประเทศ เช่น เรื่องกรณีการมีสภาตรวจสอบภาคประชาชน ซึ่งมีอยู่ในหลายประเทศ เช่น ประเทศแคนาดา เกาหลีใต้

จะทำการสุ่มประชุมบรรดาผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยเข้ามาอย่างหลากหลาย อาจจะเป็นคนที่เข้าใจเรื่องการเมือง หรือไม่ชอบการเมือง และไม่ติดตาม หรืออาจจะเป็นคนที่ติดตามการเมืองก็ได้ เข้าใจเรื่องกฎหมาย เรื่องกลไกการทำงานของทางการเมือง มาร่วมกันในการตรวจสอบและมีวาระ ๓ เดือน ไม่มีผลประโยชน์ตอบแทนให้ ตรงนี้จะเกิดการสร้างในเรื่องของการเรียนรู้ทางการเมืองควบคู่ไปตัวกับการที่ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบในทางตรง สภาตรวจสอบภาคประชาชนจะเป็นกลไกหนึ่งในภาคประชาสังคมที่เข้ามาเสริมทางการเมืองระดับชาติในท้องถิ่น

สำหรับในการนำเทคโนโลยีมาใช้ เป็นทั้งโอกาสและอุปสรรคด้วย การนำเทคโนโลยีมาใช้ในยุคใหม่ที่ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูลมากขึ้น จัดการกับข้อมูลจำนวนมากมายที่เรียกว่า Big Data มีการใช้ AI มาเฝ้าตรวจสอบ ติดตาม เฝ้าระวัง หรือว่าเข้ามาร่วมในการที่จะทำให้เกิดความโปร่งใสก็เป็นโอกาสได้ เช่น ในกรณีประเทศเกาหลีใต้มีการใช้ระบบรายการที่ให้ประชาชนติดต่อราชการ Open System ซึ่งระบบ Open System เป็นระบบที่ทำให้ดัชนีคอร์รัปชันของประเทศเกาหลีใต้ หรือที่เรียกว่า CPI ดีขึ้นอย่างชัดเจน โดยให้ประชาชนสามารถติดต่อราชการได้โดยยื่นเรื่องผ่านทางโทรศัพท์มือถือ แอปพลิเคชัน เว็บไซต์ และการยื่นเรื่องจะไปถึงขั้นตอนใดนั้นจะมีกราฟแสดงให้ดู และจะมี SMS มาบอกว่าให้ไปชำระเงินค่าธรรมเนียมธนาคาร โดยไม่ต้องเจอตัวเจ้าหน้าที่รัฐ เพราะเกรงว่าจะมีเรื่องสินบนให้ไปที่ธนาคารเพื่อชำระเงินแล้วจึงนำหลักฐานมารับเรื่อง และถ้าเรื่องมันช้าเกินกว่า

ที่กฎหมายกำหนดจะขึ้นเป็นกราฟสีแดงและบันทึกในประวัติของเจ้าหน้าที่รัฐว่าทำงานมีปัญหาบกพร่อง หรือมีสาเหตุการทุจริต มีผลต่อความก้าวหน้า สำหรับประเทศไทยไม่มีการบันทึกเช่นนี้ คือระบบไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ระบบนี้เป็นโอกาสทำให้ CPI ดัชนีการคอร์รัปชันของเกาหลีใต้ดีขึ้น เพราะในยุโรปมแดน เทคโนโลยีไม่ได้มีแค่ด้านบวกเพียงอย่างเดียว แต่เทคโนโลยีที่เป็นด้านลบก็มีอย่างเช่นเรื่องของการพนันออนไลน์ เรื่องอาชญากรรมข้ามชาติ เรื่องแฮกเกอร์ เรื่องการทุจริตที่ไปแปลงเป็นสกุลเงินต่างๆ ซึ่งตรงนี้

ถือว่าเป็นมาตรการหนึ่งที่กลไกในการตรวจสอบไม่สามารถตรวจสอบได้ วิธีคิดในการตรวจสอบยังล้าหลัง ไม่สามารถติดตามได้ เช่น กฎหมายไม่ทันเทคโนโลยีต่าง ๆ กฎหมายจะเปลี่ยนแปลงต้องพิจารณาโดยรัฐสภา ทั้งสามารถจะใช้ระยะเวลาหลายปี กฎหมายแต่ละฉบับปรับแก้ยากมาก ในการทำงานขององค์กรในการตรวจสอบต่างๆยังอยู่กับเรื่องของระเบียบทางราชการ ดังนั้นจะทำอะไรจึงไม่สามารถก้าวทันเทคโนโลยีได้ กลไกในการตรวจสอบที่

มีอยู่จึงล้าหลัง เทคโนโลยีจึงกลายเป็นปัญหาอุปสรรคเช่นเดียวกัน และองค์กรที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบ นำเทคโนโลยีมาใช้และใช้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ใช้ไม่คุ้มค่าแล้วเกิดปัญหา สิ่งที่สำคัญกว่า Hardware คือเรื่องของ Peopleware ทักษะคนตีค่านิยม ความเชื่อ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะในการก้าวทันโลกมีส่วนช่วยได้อย่างมาก แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องไม่ให้เป็นปัญหาอุปสรรคในการตรวจสอบ การทุจริตคอร์รัปชัน

ในด้านของค่าคะแนน CPI ทรงตัวเป็น
ภาวะปกติของประเทศไทย ต้องตั้งคำถามว่า
ที่ผ่านมามีตั้งแต่รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๔๐
เพิ่มกลไกในการที่จะตรวจสอบต่างๆ ให้มากขึ้น
ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด สุดท้าย
กลไกที่ออกแบบต่าง ๆ ไม่สามารถทำงาน
ได้อย่างจริงจังมากนัก เป็นสิ่งที่ต้องกลับไปคิด
ทบทวนว่าตั้งแต่จุดตั้งต้นของเรื่องการป้องกัน
ปราบปรามการทุจริตนั้นมาถูกทางหรือไม่
ใช้หลักคิดที่ถูกต้องหรือไม่ การออกแบบ
บรรดากลไกหรือกระบวนการในการตรวจสอบ
ตอบโต้หรือไม่ ค่าคะแนน CPI เป็นดัชนี
ชี้วัดความรู้สึกของคน มุมมองของคน ทศนคติ
ต่อเรื่องการคอร์รัปชัน เพราะถ้าคนในสังคมยังไม่
รู้สึกอย่างนั้น การคอร์รัปชันก็ยังไม่สามารถ

แก้ไขได้ในเชิงโครงสร้าง เพราะว่าเราก็ยังคง
มุ่งไปสู่การที่มองว่าการคอร์รัปชันเป็นปัญหา
ส่วนบุคคล วันนี้นักต้องมีการปรับวิธีคิดต่าง ๆ
กันใหม่ เรียกว่าเป็นการยกระดับกระบวนการ
ในการแก้ปัญหาคอร์รัปชัน และการคอร์รัปชัน
ไม่ใช่เพียงแค่จะออกกฎหมายให้รุนแรง
กฎหมายที่เข้มข้น บังคับใช้ให้เข้มข้น หรือว่า
มีเรื่องการไปส่งเสริมให้สร้างคนดี การไปทำ
โครงการโตไปไม่โกง แสดงว่าไม่ได้ผล ๒๐ กว่าปี
ที่ผ่านมาต้องมาทบทวนแล้ว ไม่ใช่เป็นแค่
การออกแบบกลไกเหล่านี้ แต่ต้องปรับใน
บริบทอื่นๆ ที่แวดล้อมด้วยเช่นเรื่องโครงสร้างรัฐ
เรื่องโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร เรื่องการ
กระจายอำนาจและในอีกหลายมิติ

นโยบายด้านป้องกัน และปราบปรามการทุจริต ของพรรคการเมือง*

* เฉพาะพรรคการเมืองที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

นโยบายด้านป้องกัน และปราบปรามการทุจริต ของพรรคการเมือง

ก่อนการเลือกตั้งในวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ พรรคการเมืองต่าง ๆ ได้ประกาศนโยบายการบริหารประเทศ ซึ่งมีนโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายพรรคด้วย

บางพรรคการเมืองมีแนวทางว่าต้องมีการลดอำนาจรัฐ เพิ่มอำนาจให้ประชาชน ทำงานอย่างเป็นระบบด้วยความโปร่งใส ปราศจากการแทรกแซงและทุจริตคอร์รัปชัน สร้างมาตรฐานทางการเมืองที่สร้างสรรค์ และอยู่

บนหลักจริยธรรม เพิ่มการตรวจสอบถ่วงดุล โดยภาคประชาชน เปิดข้อมูลราชการที่ละเอียดแต่เข้าใจง่าย ให้รางวัลกับผู้แจ้งเบาะแส ในส่วนของแนวทางด้านกระบวนการยุติธรรมยุคใหม่ กฎหมายต้องทันสมัย ไม่เอื้อต่อการทุจริต และบังคับใช้ได้จริงอย่างเท่าเทียม กระบวนการยุติธรรมรวดเร็ว ปราศจากการแทรกแซง ตำรวจต้องเป็นที่พึ่งของประชาชน การสอบสวนมีความเป็นอิสระ

ในขณะที่บางพรรคการเมือง แม้มีแนวนโยบายเน้นเกี่ยวกับเรื่องทางการเมือง แต่ได้ระบุชัดเจนถึงนโยบายการเปิดเผยข้อมูลรัฐ กำจัด การทุจริตโดยการใช้เทคโนโลยีเป็นอาวุธ ในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน โดยตั้งใจจะ ให้รัฐเปิดเผยและให้อำนาจประชาชนต่อต้าน การทุจริตคอร์รัปชัน โดยใช้วิธี Open Data ในเรื่องการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเปิดเผยข้อมูลออนไลน์ ให้ประชาชนเข้าถึงได้ มีการยกตัวอย่าง บางประเทศในยุโรป ที่เปิดเผยข้อมูลจัดซื้อ จัดจ้างทั้งหมด ทำให้ลำดับความโปร่งใส ของประเทศดีขึ้น นอกจากนี้ยังเน้นเรื่องการให้ ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่รัฐยื่นบัญชีทรัพย์สิน และหนี้สินด้วย

แนวนโยบายยังได้กล่าวถึงการปฏิรูป และพัฒนาองค์กรทางการเมืองให้เข้มแข็ง เพื่อตอบสนองเจตนารมณ์ทางการเมืองของ ประชาชน ส่งเสริมเสรีภาพของประชาชน ขณะเดียวกันการบริหารราชการแผ่นดิน ต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพอย่างมี ธรรมภิบาล ส่งเสริมให้มีกระบวนการทำงาน ที่รวดเร็ว โปร่งใส ตรวจสอบได้โดยประชาชน ตลอดจนจัดให้มีศูนย์บริหารราชการแบบ ครบวงจรในพื้นที่พิเศษ เพื่อให้การบริหาร ราชการมีประสิทธิภาพมากขึ้น ปฏิรูประบบ

การป้องกันและปราบปรามการทุจริต ซึ่ง นโยบายด้านการป้องกันและปราบปราม การทุจริตของพรรคการเมืองที่มีสมาชิก ในสภาผู้แทนราษฎร โดยได้ประกาศในราช กิจจานุเบกษา

สำนักงาน ป.ป.ช. จึงได้รวบรวมนโยบาย ของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกตั้ง เป็นผู้แทนราษฎร มาเผยแพร่ต่อสาธารณชน เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสรับรู้และติดตาม ตรวจสอบว่าพรรคการเมืองได้ดำเนินการ ตามที่ประกาศไว้เพียงใด อันเป็นการแสดงออก ถึงการมีเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้าน การทุจริตของประชาชน

๑. พรรคเพื่อไทย (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๑๘ ง วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๒ หน้าที ๓๐๙)

- ๑) ยึดมั่นในการดำเนินการทางการเมืองด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มีธรรมาภิบาล ป้องกันการทุจริตทุกรูปแบบ
- ๒) พัฒนาระบบราชการและการบริหารภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ มีขนาดที่เหมาะสมกับภารกิจ มีธรรมาภิบาล เปิดโอกาสให้ตรวจสอบ ยกเลิกกฎหมายและระบบการอนุมัติอนุญาต ที่เป็นอุปสรรคในการทำมาหาเลี้ยงชีพและการประกอบธุรกิจของประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการที่สะดวกรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ รวมทั้งผลักดันให้มีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นอย่างจริงจัง
- ๓) สนับสนุนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในการบริหารงานภาครัฐทุกระดับอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
- ๔) ให้มีการปฏิรูประบบการเมืองการปกครอง ทั้งระดับชาติ และระดับท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้อง กับหลักการประชาธิปไตย ความรับผิดชอบทางการเมือง การดำเนินการทางการเมือง ต้องมีธรรมาภิบาลและประสิทธิภาพ
- ๕) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โครงการใด ที่จะส่งผลต่อประชาชนในพื้นที่ ต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมและต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
- ๖) สร้างกลไกและมาตรการเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระบบราชการ

- ๗) ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาครัฐอย่างรวดเร็วและไม่มีค่าใช้จ่ายหรือมีน้อยที่สุด
- ๘) ปฏิรูประบบการสรรหากรรมการในองค์กรอิสระ เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความเป็นอิสระและความเป็นกลางทางการเมืองอย่างแท้จริง โดยมีความเชื่อมโยงกับอำนาจประชาชน

๒. พรรคพลังประชารัฐ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๓๓ วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๒ หน้า ๒๒๑)

- ๑) ไม่ครอบงำหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ
- ๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกของพรรคมีส่วนร่วมกับพรรคในการปกครองระบอบประชาธิปไตยและดำเนินกิจการต่าง ๆ กับพรรค
- ๓) สร้างความสุข ความสงบให้ประชาชนกินอัมมนอนหลับอยู่ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓. พรรคก้าวไกล (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๗ ตอนที่ ๓๖ ง วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓ หน้า ๙๒)

- ๑) ส่งเสริมการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ต่อต้านการใช้อำนาจเผด็จการซึ่งขาดความยึดโยงจากอำนาจของประชาชน
- ๒) ยืนยันหลักการที่ประชาชนทุกคนมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันตามกฎหมาย หลักนิติรัฐ เศรษฐกิจดีศรีความเป็นมนุษย์และหลักสิทธิมนุษยชนสากล เศรษฐกิจแตกต่างทางความคิดความหลากหลายทางเพศ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และส่งเสริมให้มีพื้นที่ในการแสดงออกถึงความคิดและความต้องการของผู้ที่ด้อยโอกาสในสังคม ส่งเสริมให้เกิดประชาธิปไตยทางตรงมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในประเด็นสำคัญและการจัดสรรงบประมาณ
- ๓) พรรคก้าวไกลสนับสนุนการกระจายอำนาจการบริหารราชการแผ่นดินให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น กำหนดให้การจัดทำบริการสาธารณะในแต่ละพื้นที่เป็นอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลักและราชการส่วนกลางมีอำนาจกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เฉพาะเท่าที่กฎหมายกำหนด
- ๔) พรรคก้าวไกลมุ่งปรับปรุงการบริหารราชการแผ่นดินให้มีประสิทธิภาพพร้อมไปกับการมีส่วนร่วมของประชาชน การดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลตั้งอยู่บนพื้นฐาน

ของความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมจากสาธารณะตั้งแต่การนำเสนอนโยบาย การแสดงความคิดเห็นต่อนโยบาย และกระบวนการการตัดสินใจดำเนินนโยบาย เพื่อส่งเสริมให้เกิดประชาธิปไตยทางตรงมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในประเด็นสำคัญและการจัดสรรงบประมาณ

๔. พรรคประชาธิปัตย์ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕ ตอนที่ ๑๔๖ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๑ หน้า ๑๕๐)

นโยบายด้านการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

สนับสนุนให้ประชาชนมีโอกาสเข้ามาตรวจสอบภาครัฐมากขึ้น โดยสามารถเป็นผู้เสียหายเพื่อฟ้องร้องคดีทุจริตต่อศาล และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้

นโยบายด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพหุติมิชอบ

- ๑) ปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบ ที่ล้าสมัยและไม่สอดคล้องต่อรูปแบบการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพหุติมิชอบในปัจจุบัน รวมทั้งออกกฎหมายใหม่ ๆ เพื่อป้องกันการทุจริต ประพหุติมิชอบ เช่น ออกพระราชบัญญัติว่าด้วยการพัสดุแทนระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้าง การขยายและยกเลิกอายุความในคดีทุจริต
- ๒) ปราบปรามการทุจริตประพหุติมิชอบโดยเสมอกันอย่างจริงจังในทุกภาคส่วน

- ๓) สนับสนุนให้ประชาชน มีโอกาสเข้ามาตรวจสอบภาครัฐมากขึ้น โดยสามารถเป็นผู้เสียหาย เพื่อฟ้องร้องคดีทุจริตต่อศาล และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- ๔) ส่งเสริมคุณธรรมคู่ความรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ปลูกฝัง ค่านิยม คนไทยต้องไม่โกง
- ๕) บังคับใช้กฎหมายว่าด้วยผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างเคร่งครัด
- ๖) ปฏิรูประบบราชการ โดยลดขั้นตอน ปรับแก้กฎและระเบียบ เพื่อลดโอกาสและช่องทางการทุจริตของเจ้าหน้าที่

นโยบายด้านธรรมาภิบาล

- ๑) ให้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมธรรมาภิบาลภาครัฐ โดยมีองค์กรทำหน้าที่วางกรอบนโยบาย สนับสนุนและส่งเสริม การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารทุกระดับ
- ๒) จัดทำคุณสมบัติมาตรฐานบรรษัทภิบาล โดยมีแรงจูงใจแก่นิติบุคคลที่มีบรรษัทภิบาล จัดให้มี รางวัลบรรษัทภิบาลดีเด่น ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริโภคซื้อสินค้าและบริการจากธุรกิจที่มีบรรษัทภิบาลและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

๕. พรรคภูมิใจไทย (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗ ตอนที่ ๒๕ ง วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ หน้า ๑๑)

- ๑) สนับสนุนให้ประชาชนมีอำนาจตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอย่างจริงจัง
- ๒) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผล การติดตามการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม และหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐที่เป็นผู้ใช้อำนาจรัฐต่อประชาชน
- ๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย กำกับ ดูแล ตรวจสอบ และประเมินผลทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ
- ๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ
- ๕) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาประเทศในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม
- ๖) ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมตัวกันของประชาชนเป็นเครือข่าย เพื่อนำเสนอความคิดเห็นและความต้องการของชุมชน
- ๗) ส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรภาคประชาชน เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

๖. พรรคเสรีรวมไทย (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๑๖ ง วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ หน้า ๑๔๒)

- ๑) ส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล และป้องกันปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ
- ๒) ส่งเสริมและสนับสนุนภารกิจองค์การภาคเอกชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อสอดส่องเพื่อระวังตรวจสอบเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือต่อต้านการทุจริตและวางมาตรการคุ้มครองพยานอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๓) ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันทุกรูปแบบ ปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีการเพิ่มบทลงโทษทั้งจำและปรับให้สูงขึ้น คดีต้องไม่มีอายุความ ต้องมีการยึดทรัพย์ผู้ต้องหาที่หนีคดี ถ้าผู้ต้องหาหลบหนีคดี ศาลสามารถพิจารณาพิพากษาฝ่ายเดียวได้ รวมทั้งตัดสิทธิ์ในการอุทธรณ์และฎีกา นอกจากนี้ ให้มีการจัดตั้งศาลคดีทุจริตคอร์รัปชันเป็นการเฉพาะ รวมไปถึงคดีทุจริตคอร์รัปชันในอดีตที่ขาดอายุความการฟ้องร้องดำเนินคดีไปแล้ว แต่ยังเป็นที่ยังงายของสังคม ในกฎหมายต้องเปิดช่องให้มีกลไกและมาตรการที่สามารถรื้อฟื้นนำคดีกลับมาสู่การพิจารณาใหม่ได้ รวมทั้งการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนให้กับความผิดและความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการก่อคดีดังกล่าว เพิ่มคำนิยามของการทุจริตคอร์รัปชันให้สอดคล้องกับคำนิยามของสหประชาชาติ ที่รวมถึง การมีผลประโยชน์ทับซ้อน การเล่นพรรคเล่นพวกอย่างไร้ธรรมาภิบาลให้เป็นโทษทางการทุจริตคอร์รัปชันด้วย รวมทั้งการเพิ่มความผิดฐาน “การร่ำรวยผิดปกติ” โดยหาสาเหตุและที่มาไม่ได้ให้เป็นความผิดทั้งทางอาญาและทางแพ่งด้วย

- ๔) ปฏิรูปองค์การตรวจสอบและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ให้มีอิสระและประสิทธิภาพมากขึ้น ไม่เปิดช่องให้ฝ่ายการเมือง และผู้มีอิทธิพลเข้าแทรกแซงการทำงานได้ รวมทั้งให้มีการประสานงาน และแบ่งความรับผิดชอบกันขององค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะตกแก่ประเทศชาติและประชาชนเป็นสำคัญ รวมถึงการคัดสรรคนดี มีความสามารถ มีความกล้าหาญ เข้าดำรงตำแหน่งในองค์กร
- ๕) มีกฎหมายว่าด้วยเสรีภาพของประชาชนในการเข้าถึงข่าวสาร ข้อมูลของรัฐ ประชาชนต้องมีสิทธิในการรับรู้และตรวจสอบ การจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐได้ สร้างระบบตรวจสอบถ่วงดุล การใช้อำนาจของผู้มีอำนาจ ในการจัดซื้อจัดจ้าง มีมาตรการที่ไม่ให้ฝ่ายการเมืองเข้ามาแทรกแซงการบริหารและจัดการ เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง การถือสัมปทาน รวมถึงการแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตัวเอง ญาติมิตร และเครือข่าย
- ๖) มีการกำหนดมาตรการ ระเบียบ ข้อบังคับ กระบวนการ และกลไกการถ่วงดุลองงบประมาณ และการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ เพื่อความโปร่งใสและเป็นธรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ประชาชนและประเทศชาติ
- ๗) เสริมสร้างปลูกจิตสำนึก สร้างทัศนคติ ค่านิยมให้กับประชาชน ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตั้งแต่เด็ก และเยาวชน และบรรจุในหลักสูตรการเรียนการสอนทุกระดับชั้น

๗. พรรคชาติไทยพัฒนา (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๑๘ ง วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๒ หน้าที ๑๒๕)

- ๑) เสริมสร้างโอกาสประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมือง พรรคชาติไทยพัฒนาเล็งเห็นว่าประชาธิปไตยอันแท้จริงย่อมต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงมุ่งมั่นที่จะเสริมสร้างโอกาสของประชาชนในทุกๆระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชุมชน หมู่บ้าน ท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองรากฐานของประเทศ ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการทางการเมืองและการปกครองได้อย่างเป็นอิสระ ทั้งนี้ เพื่อก่อให้เกิดสำนึกประชาธิปไตยในระดับชุมชน และนำไปสู่การเกิดของประชาสังคมอย่างแท้จริง
- ๒) บริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพอย่างมีธรรมาภิบาล พรรคชาติไทยพัฒนามุ่งมั่นที่จะผลักดันการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคง ประเทศอย่างยั่งยืน โดยจะน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นฐาน และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก ทั้งนี้ จะรณรงค์การสร้างจิตสำนึกของข้าราชการให้มีสำนึกของการเป็นผู้ให้บริการและมีความพร้อม ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งจะส่งเสริมศักดิ์ศรี สวัสดิการ และความมั่นคงในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ ส่งเสริมให้มีกระบวนการทำงานที่ รวดเร็ว โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้โดยประชาชน ตลอดจนการจัดให้มีศูนย์บริหารราชการแบบครบวงจร ในพื้นที่พิเศษเพื่อให้การบริหารราชการ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น และสามารถปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม

พรรคเศรษฐกิจใหม่

๘. พรรคเศรษฐกิจใหม่ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๓๖ ง วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๒ หน้า ๑๔๐)

พรรคเศรษฐกิจใหม่จะเป็นตัวแทนของปวงชนชาวไทยในกิจกรรมการเมืองและบริหารราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน

พรรคประชาชาติ
PRACHACHAT PARTY

๙. พรรคประชาชาติ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๙๕ ง วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๑ หน้า ๓๙๗)

- ๑) ขจัดและป้องกันการกระทำทุจริตต่อหน้าที่ ปรับโครงสร้างและปฏิรูประบบราชการด้วยการแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้าราชการ บุคลากรของรัฐ และองค์กรต่าง ๆ สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงเป้าหมาย และสอดคล้องกับการพัฒนา โดยต้องลดขนาดกำลังคนเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสให้สามารถตรวจสอบได้ในวงกว้างและเชื่อมโยงกับทุกฝ่าย รวมถึงต้องถ่ายโอนบางภารกิจของภาครัฐให้ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมดำเนินการแทน พร้อมทั้งปรับปรุงกฎหมายความมั่นคงภายในให้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความมั่นคง โดยคำนึงถึงความผาสุกของประชาชนเป็นหลัก

๒) ผลักดันให้มีการยกเลิกและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่ไม่จำเป็น ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพของประชาชนเพื่อไม่ให้เป็นการระ แก่ประชาชน และกฎหมายที่บัญญัติขึ้นในขณะที่ประเทศ ไม่ได้ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยรวมถึงให้มีการบัญญัติ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับระบบอนุญาตไว้ในกฎหมายและพึงยกเลิก ระบบที่ให้อำนาจคณะกรรมการในการใช้ดุลยพินิจพิจารณา อนุญาต อนุมัติ สั่งการ ซึ่งเป็นต้นเหตุหนึ่งของความไม่เป็นธรรม และเป็นช่องทางในการทุจริต ตลอดจนส่งเสริมให้ทนายความ นักกฎหมาย และนักวิชาการ รวมทั้งสถาบันการศึกษา ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง อีกทั้ง การร่างกฎหมายขึ้นมาใหม่ต้องให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วม มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและให้นำผล การรับฟังความคิดเห็นมาแสดงให้สาธารณะได้ทราบและมีสิทธิ โต้แย้งคัดค้านได้ด้วย

๑๐. พรรคเพื่อชาติ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๑๓ ง วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ หน้า ๑๙๐)

- ๑) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ๒) พัฒนาระบบราชการและการบริหารภาครัฐให้มีธรรมาภิบาล มีประสิทธิภาพ โปร่งใสตรวจสอบได้ ขจัดการคอร์รัปชัน และป้องกันการฉ้อราษฎร์บังหลวง การประพฤติผิดต่อหน้าที่ราชการ

๑๑. พรรครวมพลังประชาชนไทย (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๙๕ ง วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๒ หน้า ๓๒๕)

- ๑) พรรคมุ่งมั่นปฏิรูปเปลี่ยนแปลงประเทศตามเจตนารมณ์ของประชาชน ทั้งด้านการเมือง ด้านการป้องกันและการปราบปราม การทุจริตคอร์รัปชัน ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการกระจายอำนาจ ด้านการศึกษาสาธารณสุข ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม เพื่อแก้ความเหลื่อมล้ำในสังคม กระบวนการยุติธรรมและกิจการตำรวจ
- ๒) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ให้การเมืองการปกครองมีธรรมาภิบาลทุกระดับ มีประสิทธิภาพ กระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ดำรงเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามยุทธศาสตร์

๑๒. พรรคชาติพัฒนา (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๑๗๙ ง วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๕ หน้า ๑๒๑)

- ๑) พัฒนาระบบบริหารจัดการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาลโดยสร้างกลไกและกฎระเบียบ ที่เอื้อต่อการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาไปสู่ทุกภูมิภาคและพื้นที่ รวมถึงมีการกระจายอำนาจและกระบวนการที่โปร่งใส ในการบริหารจัดการ และการตัดสินใจ
- ๒) สร้างภาคประชาการที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาลโดยมุ่งเน้นการให้บริการมากกว่าการกำกับควบคุม ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนเป็นหลัก รวมถึงให้มีการตรวจสอบจากประชาชน

๑๓. พรรครักษ์ผืนป่าประเทศไทย (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๗๔ ง วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๒ หน้าที่ ๒๘๙)

- ๑) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองโดยอิสระ
- ๒) ส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจภาครัฐสู่ท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน
- ๓) ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ
- ๔) ส่งเสริมการให้ความรู้ความเข้าใจทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน
- ๕) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน
ด้านกระบวนการยุติธรรมทางเลือก
- ๖) ให้ความรู้ความเข้าใจและความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่
ประชาชนในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง

๑๔. พรคปล้งท้งถึนไท (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖
ตอนพิเศษที่ ๗๔ ง วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๒ หน้าที่ ๑๓๗)
ให้การสนับสนุนการตรวจสอบและป้องกันการทุจริตและประพฤติ
มิชอบในวงราชการ

๑๕. พรรคพลังประชาชนไทย (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๗ ตอนที่ ๑๓ ง วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ หน้า ๗๗)

- ๑) ปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตคอร์รัปชัน พรรคพลังประชาชนไทยตระหนักเป็นอย่างยิ่งว่า สถานการณ์ทุจริตคอร์รัปชันของประเทศไม่ได้ลดน้อยลงแต่ประการใดในปัจจุบัน แต่กลับตรงกันข้าม โดยพบว่า ยิ่งทวีความรุนแรงอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน การทุจริตคอร์รัปชันที่แผ่กว้างไปทุกองค์กร หน่วยงานทุกระดับ การบริหารประเทศ ทั้งท้องถิ่นและส่วนกลาง ทั้งระดับกระทรวง ทบวง กรม เป็นอุปสรรคอย่างยิ่งยวดในการพัฒนาประเทศชาติ
- ๒) อาสาสมัครมือปราบคอร์รัปชันหนึ่งล้านรหัส โดยเปิดให้ประชาชนคนไทยทุกคนที่มีสิทธิตามรัฐธรรมนูญ มีความรู้ความสามารถมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐและการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐอย่างทั่วถึงทุกภูมิภาค

๑๖. พรรคพลังชาติไทย (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๙๕ ง วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๑ หน้าที่ ๒๖๗)

- ๑) จะเป็นแบบอย่างทางการเมืองที่ดี ต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ
- ๒) จะส่งเสริม สนับสนุนคนดี คนเก่ง คนกล้า และมีจิตอาสาเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทยเพื่อบริหารราชการแผ่นดินตามหลักธรรมาภิบาล (good governance)
- ๓) การบริหารจัดการภาครัฐเป็นองค์กรขนาดใหญ่และรายจ่ายประจำสูง มีประสิทธิภาพการบริหารต่ำและระบบการให้บริการประชาชนไม่ได้มาตรฐานสากล กระบวนการจัดการด้านงบประมาณขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล การทุจริตและประพฤติมิชอบขยายวงกว้าง ขาดธรรมาภิบาล ระบบและกระบวนการยุติธรรมบางส่วนยังขาดประสิทธิภาพ รวมทั้งกฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้มาตรฐานสากล เช่น กฎหมายบางฉบับล้าสมัยและขัดขวางความเจริญของประเทศ และขัดขวางต่อการทำธุรกิจการค้าของประชาชน และกระบวนการตรากฎหมายยังมีจุดอ่อน คำตอบที่ล่าช้าทำให้เกิดความเสียหายต่อธุรกิจการค้าและการดำเนินการของประชาชน โดยลดชั้นตอนระบบราชการลง และเพิ่มประสิทธิภาพเจ้าหน้าที่ของรัฐสูงสุด จากปัญหาดังกล่าวเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ พรรคพลังชาติไทยได้กำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับการปฏิรูปประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เป้าหมายของการพัฒนาประเทศปี ๒๕๗๙ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และการปรับโครงสร้างประเทศไทยสู่ประเทศล้าสมัย

๑๗. พรรคประชาภิวัฒน์ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๗๐ ง วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑ หน้า ๘๓)

- ๑) ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของประชาชน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วน ของสังคมไทยได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการแสดงความคิดเห็น นำเสนอแนวคิด ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับความต้องการและสภาพปัญหาของประชาชน หรือดำเนินการอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประชาชน
- ๒) ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองเป็นไปโดยเปิดเผย และตรวจสอบได้ เพื่อให้พรรคการเมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน มีกระบวนการให้สมาชิกพรรคการเมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการคัดเลือก ผู้มีความรู้ ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรมเข้ามาเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ชัดเจน และเป็นรูปธรรม
- ๓) มีกลไกที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตน
- ๔) ให้มีการปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้มีความคล่องตัว เปิดเผยตรวจสอบได้ และมีกลไกในการป้องกันการทุจริตทุกชั้นตอน

๕) ด้านการบริหารจัดการภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย ระบบการบริหารจัดการในภาครัฐที่ขาดประสิทธิภาพเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศที่สำคัญประการหนึ่ง มาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในเรื่องการขับเคลื่อนการบริหารจัดการภาครัฐให้บรรลุเป้าประสงค์ที่วางไว้ การบริการประชาชนยังไม่ได้มาตรฐานสากล การบังคับใช้กฎหมายที่ขาดประสิทธิภาพ การบริหารจัดการและการให้บริการของท้องถิ่นที่ยังขาดประสิทธิภาพและความโปร่งใส กระบวนการที่เปิดให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ การใช้งบประมาณยังไม่เพียงพอ ระบบและกระบวนการยุติธรรมไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเสมอภาค และเป็นธรรม รวมทั้งการขาดธรรมาภิบาลในสังคมไทย ทำให้การทุจริตประพฤติมิชอบ ยังเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ มีนโยบายดังนี้

(๑) สร้างความโปร่งใสการจัดทำและบริหารงบประมาณของท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน สถาบันอุดมศึกษา และหน่วยงานวิชาการในพื้นที่ โดยเปิดให้สาธารณชนตรวจสอบ ทั้งข้อมูลงบประมาณ และการจัดซื้อจัดจ้าง ตลอดจนรายละเอียดโครงการและราคากลาง

(๒) ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อให้สังคมไทยมีวินัยโปร่งใส ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต และยุติธรรม รวมทั้งสร้างความเข้มแข็ง เป็นภูมิคุ้มกันของสังคมไทยให้ครอบคลุมภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคประชาชน พร้อมทั้งเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนค่านิยมต่อต้านการทุจริต

ปลูกฝังคนไทยไม่โกง

- ๑) ส่งเสริม สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมุ่งสร้างจิตสำนึกในการรักษาประโยชน์สาธารณะ ทศนคติเชิงบวก รวมทั้งคุณธรรม จริยธรรม และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับทุกกลุ่มในสังคม ผ่านกลไกครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สื่อมวลชน และเครือข่ายทางสังคม ควบคู่กับการปลูกฝังจิตสำนึก ความซื่อสัตย์สุจริต ค่านิยมที่ถูกต้อง สร้างความตระหนักถึงภัยร้ายแรงของการทุจริต และการรู้เท่าทันการทุจริตของสังคมไทย โดยอาศัยกลไกทางสังคมเป็นมาตรการในการลงโทษผู้กระทำผิด หรือผู้กระทำการทุจริตประพฤติมิชอบ
- ๒) พัฒนากลไกและระบบการดำเนินงานที่ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและมาตรฐานจริยธรรมอย่างเคร่งครัด โดยการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน ภาคเอกชน และสื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังพฤติกรรมของข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในการใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทางมิชอบ และกำหนดขั้นตอน การลงโทษ ผู้ไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมตามความร้ายแรงแห่งการกระทำอย่างจริงจัง
- ๓) ส่งเสริมและสนับสนุนนักการเมืองรุ่นใหม่ที่มีคุณธรรมจริยธรรม เข้าสู่ตำแหน่งทางการเมือง ผ่านกลไกการบริหารพรรคการเมือง และการตรวจสอบที่เข้มแข็งจากทุกภาคส่วน
- ๔) ขับเคลื่อนคุณธรรมของภาคธุรกิจและภาคประชาชนเพื่อต่อต้านติดตามป้องกันการทุจริต

- ๕) รณรงค์การปลูกฝังจิตสำนึกของการปฏิบัติหน้าที่ตามจรรยาบรรณของสื่อมวลชนผ่านสมาคมวิชาชีพ และให้มีการควบคุมกันเอง รวมทั้งสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการตรวจสอบพฤติกรรมของสื่อมวลชนทุกประเภท
- ๖) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีหน้าที่ต่อต้านการทุจริต และประพฤติมิชอบและภาคประชาสังคม เป็นภาคร่วมกันต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมทั้งพัฒนากลไกตรวจสอบธรรมาภิบาลในทุกภาคี่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประเทศ
- ๗) พัฒนาสร้างเครือข่ายและคุ้มครองการแจ้งเบาะแสการทุจริต และประพฤติมิชอบในกลุ่มประชาชน

ป้องกันการทุจริต

- ๑) ปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารพัสดุและการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้มีระบบที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีประสิทธิภาพต่อการจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง การจัดซื้อจัดจ้าง และการทำสัญญาอื่น ๆ ที่ภาคเอกชนทำสัญญากับรัฐ ให้มีกฎหมายห้ามมิให้นางบประมาณแผ่นดินไปใช้ประชาสัมพันธ์ตนเองในเชิงหาเสียง ไม่ให้มีการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวม ในขณะที่ดำรงตำแหน่งที่สามารถใช้อำนาจรัฐได้ และปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารสาธารณะรวมทั้งการลดการใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ
- ๒) พิจารณาหาแนวทางจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการต่อต้านการทุจริต
- ๓) เร่งรัดหน่วยงานภาครัฐให้มีการดำเนินงานในการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างเคร่งครัด

ปราบปรามการทุจริต

- ๑) พิจารณาหาแนวทางในการปฏิรูปโครงสร้างองค์กรอิสระและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น
- ๒) เพิ่มอัตราโทษในการทุจริตและประพฤติมิชอบที่ใกล้เคียงกันระหว่างผู้ให้และผู้รับสินบน โดยเฉพาะการเพิ่มโทษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำความผิดในกรณีรับสินบนหรือใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการทุจริตและประพฤติมิชอบ

- ๓) เพิ่มมาตรการลงโทษทางสังคมที่รุนแรงและเพียงพอที่จะทำให้
เกิดความยั่งยืนต่อการกระทำการทุจริต รวมทั้งสร้างแนวร่วม
การลงโทษทางสังคมที่รุนแรงต่อผู้ที่ทุจริตและประพฤติมิชอบ
โดยการใช้สื่อทุกรูปแบบ
- ๔) พัฒนาประสิทธิภาพและความเที่ยงตรงของ ป.ป.ช. สดง.
ป.ป.ท. กสพ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีประสิทธิภาพ
รวดเร็ว ไม่ให้งานค้างค้ำจนเกิดความเสียหายต่อคดีและ
ราชการได้

๑๘. พรรคพลังไทยรักไทย (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๙๕ ง วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๑ หน้า ๒๐๐)

ด้านการเมือง ยึดมั่นประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น
ประมุขต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ฉ้อราษฎร์บังหลวง เลื่อนนายก
รัฐมนตรีโดยตรงจากประชาชนในระบอบประชาธิปไตย

๑๙. พรรคไทยศรีวิไลย์ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๓ ง วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๒ หน้า ๑๗๘)

- ๑) เร่งรัดการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันและการใช้อำนาจรัฐ เพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวโดยมิชอบ อย่างจริงจัง เพื่อให้กระบวนการของกฎหมายดำเนินการกับผู้กระทำผิดได้รับโทษอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม และเสริมสร้างมาตรการความร่วมมือในการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในทุกภาคส่วน
- ๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีระบบงานราชการได้มาตรฐาน ตามหลักการตรวจสอบและการวัดผล ของหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ของการทำงานสูงสุด สามารถสร้างความเป็นธรรมให้แก่ประชาชน ได้อย่างแท้จริง
- ๓) จัดระบบการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และ ส่วนท้องถิ่นให้มีขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ที่ชัดเจน สนับสนุนให้ประชาชนในพื้นที่แต่ละจังหวัดได้มีส่วนร่วมจัดทำแผนและงบประมาณ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่า ผลกระทบ และความเสี่ยงที่เหมาะสมแก่การพัฒนาจังหวัด

๒๐. พรรคครูไทยเพื่อประชาชน (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนที่ ๑๓๒ ง วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๔ หน้า ๑๘๓)

สนับสนุนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ในวงราชการ

๒๑. พรรคประชาชนไทย (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๙๕ ง วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๑ หน้าที่ ๔๘๘)

- ๑) จัดระบบงานราชการในส่วนของภาครัฐเพื่อให้การดำเนินการและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ๒) เสริมสร้างประสิทธิภาพ การปรับปรุงกลไกการทำงานของภาครัฐให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ด้วยการปรับปรุงวิธีคิด และทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานบนพื้นฐานของหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ๓) ปรับปรุงการบริหารการจัดการกระบวนการยุติธรรม การปฏิบัติหน้าที่อย่างมีหลักการ สมเหตุสมผล มีความรับผิดชอบ การรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ การสร้างความโปร่งใสเปิดเผยของระบบราชการ โดยเฉพาะความสามารถ ในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการและการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใส และเปิดเผยต่อสาธารณชน

๒๒. พรรคพลเมืองไทย (ชื่อเดิมพรรคพลังพลเมืองไทย) (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๗๐ ง วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑ หน้า ๑๓๗)

นโยบายพรรคพลังพลเมืองไทย เป็นเรื่องที่กำหนดขึ้นจากหลักการเรื่อง “ความรับผิดชอบต่อทางการเมือง” เป็นความคาดหวังของพลเมืองไทยทุกคนที่ควรได้รับการบริการสาธารณะจากบริหารภาครัฐด้วยคุณภาพที่ดี สามารถตอบสนองความต้องการของพลเมืองไทยทุกคน เป็นความสัมพันธ์ผ่านระบบตัวแทนที่ได้รับเลือกตั้งจากพลเมืองไทยกับองค์การภาครัฐตามระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยในการตรวจสอบการทำงานขององค์การภาครัฐ เพื่อสร้างระบบการบริหารภาครัฐที่มีพลเมืองไทยทุกคนเป็นหุ้นส่วน ร่วมกันคิด ร่วมปรึกษาหารือ ร่วมตัดสินใจ ร่วมตรวจสอบประเมินผล โดยมีเป้าหมายเพื่อรักษาผลประโยชน์สาธารณะของทุกคน และแสดงถึงความรับผิดชอบต่ออนาคตของประเทศไทยจากสิ่งที่ตัดสินใจดำเนินการ เป็นการคำนึงถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ตลอดจนเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงให้คนรุ่นอนาคตได้รับสิ่งที่เป็นประโยชน์เช่นเดียวกัน

๒๓. พรรคประชาธิปัตย์ใหม่ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนพิเศษ ๖๒ ง วันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ หน้า ๖๑)

- ๑) ให้คนไทยทุกหมู่เหล่ามีสิทธิเสรีภาพสมบูรณ์ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และปลูกจิตสำนึกส่งเสริมให้คนไทยมีความรักชาติบ้านเมืองและมีจิตสำนึกในหน้าที่ของตนที่มีต่อชาติบ้านเมือง
- ๒) สนับสนุนและส่งเสริมข้าราชการประจำมีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างเปิดเผย เพื่อเพิ่มจิตสำนึกในการรับใช้ชาติและหน้าที่ของตนเองต่อชาติและประชาชน
- ๓) การกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางสู่ภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นอย่างมีระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงาน และการกระจายความเจริญสู่ชนบทอย่างแท้จริง
- ๔) ให้การสนับสนุนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
- ๕) ส่งเสริมให้ประชาชนทุกสาขาอาชีพมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกว้างขวาง และเผยแพร่ความรู้ความคิดทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของชาติ

๒๔. พรรคพลังธรรมใหม่ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๘๐ ง วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑ หน้า ๔๕)

- ๑) พัฒนาการบริหารงานปกครองในส่วนภูมิภาค โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในรูปแบบคณะกรรมการร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลในการบำบัดทุกข์แก่ประชาชน
- ๒) เสริมสร้าง ประสิทธิภาพการปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกกระบวนการทั้งในการจัดการเลือกตั้ง การบริหาร การตรวจสอบ ประเมินผล และป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

๒๕. พรรคไทยรักธรรม (ชื่อเดิมพรรคไทยรักธรรม) (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๐ ตอนที่ ๑๐๖ ง วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๖ หน้า ๑๑๖)

พรรคไทยรักธรรมเป็นพรรคการเมืองที่เกิดขึ้นเพื่อสร้างโอกาสให้กับคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์แต่ขาดโอกาส และต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศชาติ โดยยึดหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมุ่งเน้นการคัดเลือกและพัฒนาบุคลากรที่จะเข้ามาทำงานให้เป็นคนดี มีศีลธรรม ซื่อสัตย์สุจริตและยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเป็นบุคคลที่เสียสละรับใช้ประเทศชาติและประชาชนทุกคน แนวนโยบายของพรรคที่เน้นความสำคัญโดยยึดหลักต่อไปนี้

หลักคุณธรรม พรรคไทยรักธรรมต้องการฟื้นฟูวัฒนธรรม และสร้างทัศนคติของความเป็นคนไทยให้เกิดความสามัคคี นำไปสู่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศชาติ ซึ่งปัญหาในปัจจุบัน เรื่องการคอร์รัปชันเป็นอุปสรรคในการพัฒนาประเทศทั้งในส่วนที่เป็นบุคคลและทรัพยากรของชาติ ถ้าบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมืองมีคุณธรรมจะทำให้ปัญหาลดน้อยลง โดยการนำหลักธรรมคำสั่งสอนในศาสนามาประยุกต์กับคนรุ่นใหม่

คณะกรรมการผลักดันยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต

๑.	พลเอก บุญยวัจน์ เครือหงส์ กรรมการ ป.ป.ช.	ประธานกรรมการ
๒.	เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือผู้แทน	กรรมการ
๓.	เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือผู้แทน	กรรมการ
๔.	เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือผู้แทน	กรรมการ
๕.	เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือผู้แทน	กรรมการ
๖.	เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้แทน	กรรมการ
๗.	อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ หรือผู้แทน	กรรมการ
๘.	ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ หรือผู้แทน	กรรมการ
๙.	เลขาธิการ ก.พ. หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๐.	เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๑.	เลขาธิการ ก.พ.ร. หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๒.	อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หรือผู้แทน	กรรมการ
๑๓.	รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมาย	กรรมการ
๑๔.	นายจิตติชัย แสงทอง	กรรมการ
๑๕.	นายอุดมศักดิ์ ดุลยประพันธ์	กรรมการ
๑๖.	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล	กรรมการและเลขานุการ
๑๗.	ผู้อำนวยการสำนักมาตรการเชิงรุกและนวัตกรรม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๘.	เจ้าหน้าที่สำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล ที่ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล มอบหมาย	ผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่และอำนาจ

๑. พิจารณากำหนดกรอบ ทิศทาง ในการผลักดันการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตของกระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
๒. พิจารณากำหนดกรอบ ทิศทาง ในการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตของกระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
๓. ควบคุม กำกับ ดูแล การดำเนินการผลักดันและการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต
๔. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต
๕. นำเสนอรายงานการติดตามประเมินผลความก้าวหน้าการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติฯ ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) สภาพปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต
๖. เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือคณะบุคคลที่มีชื่อเรียกอย่างอื่น เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจ
๗. ปฏิบัติการหรือดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มอบหมายหรือมีมติ

คณะกรรมการกำกับ ติดตาม โครงการกำกับ ติดตามยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต

๑. ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่รับผิดชอบ การปฏิบัติงานของสำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมภิบาล	ประธานคณะทำงาน
๒. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง	คณะทำงาน
๓. ผู้แทนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร	คณะทำงาน
๔. ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	คณะทำงาน
๕. ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	คณะทำงาน
๖. นายวัฒนา อัครคพานิช	คณะทำงาน
๗. นางสาวคณพร โพธิจิตสกุล	คณะทำงาน
๘. นายนนท์ปวิธ เมธาวณิชย์กุล	คณะทำงาน
๙. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมภิบาล	คณะทำงานและเลขานุการ
๑๐. นายวิริยะ พรรณรังษี	คณะทำงาน และผู้ช่วยเลขานุการ
๑๑. เจ้าหน้าที่สำนักมาตรฐานการเชิงรุกและนวัตกรรม	คณะทำงาน และผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้คณะทำงานมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการยกระดับเจตจำนงทางการเมือง ทั้งภาคการเมืองและหน่วยงานภาครัฐ
๒. กำหนดแนวทางให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามการนำเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริตไปสู่การปฏิบัติ
๓. ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานและรายงานผลการปฏิบัติงาน อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ กิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอต่อคณะกรรมการผลักดันยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต
๔. ดำเนินการอื่นใด ตามที่คณะกรรมการผลักดันยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยกระดับเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต มอบหมาย

ที่ปรึกษา

พลเอก บุญยวัจน์ เครือหงส์

นายวรวิทย์ สุขบุญ

นายอุทิศ บัวศรี

นายมนต์ชัย วสุวัต

กรรมการ ป.ป.ช.

ประธานกรรมการผลักดันยุทธศาสตร์ที่ ๒
ยกระดับเขตอำนาจทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต

เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

กองบรรณาธิการ

นายบุญแสง ชีระภากร

นางสาวคณพร โปธิจิตสกุล

นางสาวรุจิเรข อินทร์ศรี

นายกชพัฒน์ บำรุงศรี

นางทิพวรรณ วิริยธนานนท์

นายฐานิสร วิริยธนานนท์

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล
สำนักงาน ป.ป.ช.

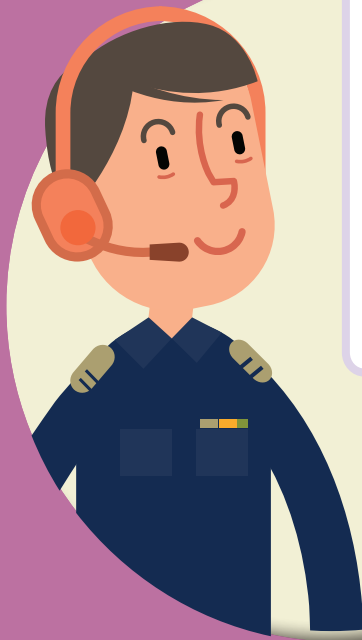
เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตชำนาญการพิเศษ

เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตชำนาญการ

เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตชำนาญการ

เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตชำนาญการ

เจ้าพนักงานป้องกันการทุจริตชำนาญการ

สายด่วน ป.ป.ช

 1205

www.nacc.go.th

- จัดทำโดย** สำนักพัฒนาและส่งเสริมธรรมาภิบาล สำนักงาน ป.ป.ช.
เลขที่ ๓๖๑ ถนนนนทบุรี ตำบลท่าทราย อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ ต่อ ๗๑๒๐
www.nacc.go.th
- พิมพ์ครั้งที่ ๑** มิถุนายน ๒๕๖๔
- ISBN** ๙๗๘-๖๑๖-๘๒๘๐-๐๖-๕
- จำนวน** ๒,๗๐๐ เล่ม
- พิมพ์ที่** บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
๓๗๖ ถนนชัยพฤกษ์ แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๔๒๒ ๙๐๐๐ โทรสาร ๐ ๒๔๓๓ ๒๗๔๒
E-mail: aprint@amarin.co.th
Website: www.amarin.com

สำนักงาน ป.ป.ช.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๓๖๑ ถนนนนทบุรี ตำบลท่าทราย อำเภอเมืองนนทบุรี

จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

